

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ
МАГІСТРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

Мелітополь 2021

УДК 621

Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів та студентів ТДАТУ.
Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-технічна конференція, збірник тез доповідей. м. Мелітополь, лютий-квітень 2021 року. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2021. – **51 с.**

У збірнику представлено виклад тез доповідей і повідомлень поданих на всеукраїнську науково-технічну конференцію магістрантів і студентів Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Тези доповідей та повідомлень подані в авторському варіанті.

Відповідальність за представлений матеріал несуть автори та їх наукові керівники.

Секція – МАРКЕТИНГ

Секція – МЕНЕДЖМЕНТ

Секція – ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Секція – ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Секція – ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Матеріали для завантаження розміщені за наступними посиланням:

<http://www.tsatu.edu.ua/nauka/n/rada-molodyh-vchenyh-ta-studentiv/konferenciji/>

- сторінка Ради молодих учених та студентів ТДАТУ

Відповідальний за випуск к.е.н., доцент Демченко І.В.

Факультет економіки та бізнесу

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2021

ЗМІСТ

МАРКЕТИНГ

1. Городецька А.В. Маркетингове дослідження поведінки споживачів на ринку макаронних виробів	5
2. Іванова Т.О. Дослідження мікросередовища на ринку пива	6
3. Івченко А.Г. Аналіз конкурентного середовища на ринку кінопрокату в Запорізькій області	7
4. Калінін О.В. Маркетингове дослідження поведінки споживачів на ринку Мікрозелені	8
5. Скачков С.В. Макросередовище ринку молока та молочних продуктів	9
6. Фірсова О.М. Стан та перспективи оптової торгівлі на ринку молока та молочних продуктів в Україні	10
7. Чернишова М.О. Експортно-імпортна діяльність на ринку кондитерських виробів	11
8. Чернишова М.О. Зовнішньоторгівельна політика України на ринку молока і молочної продукції	12

МЕНЕДЖМЕНТ

1. Марченко К.Ю. Управління підприємством в умовах пандемії	13
--	----

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

1. Деркач Д.О. Зміна ставки ПДВ в 2021, причини і можливості наслідки	15
2. Корощенко М.Г. Облік дебіторської заборгованості на підприємстві	16
3. Кравчук А.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та їх застосування в Україні	18
4. Оголь В.М. Облік нематеріальних активів та шляхи його вдосконалення	19
5. Хома А.Р. Історія виникнення методу подвійного запису	20
6. Христовой Р.Ю. Значення балансу в управлінні підприємством	21
7. Цинцовська Т.О. Креативний облік та його прояви	22
8. Цой В.С. Облік основних засобів та шляхи його удосконалення	24
9. Чугунова А.С. Значення балансу в управлінні підприємством	26
10. Шепель Є.О. Інвентаризація матеріальних цінностей	27

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1. Крись А.О. Сутність та концепція державної кадрової політики	29
2. Крись А.О. Поява публічного управління: крок до майбутнього	30
3. Лупандіна Г.М. Роль децентралізації в розвитку системи органів місцевого самоврядування	32
4. Мальчев Б.Р. Демократичні інститути влади як фактор успішного становлення і розвитку держави в сучасну епоху.	34
5. Солонцов О.С. Політика організації в кадровій сфері	37

6. **Танасова Н.С.** Законність та прозорість у діяльності органів місцевого самоврядування 39
7. **Ткаченко М.Р.** Муніципальна реформа в Україні 41

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

1. **Демченко І.В., Колесник Д.В.** Основні загрози реалізації конкурентних переваг у торговельному співробітництві України з країнами ЄС 42
2. **Захарчук І.Ю.** Держава в смартфоні 44
3. **Корець К.А.** Знижена ставка ПДВ для сільськогосподарських товаровиробників 45
4. **Маніло А.О.** Оподаткування заробітної плати в країнах ЄС 46
5. **Пересипкін О.А.** Удосконалення оподаткування галузі ІТ 47
6. **Соляник О.М.** Особливості державної підтримки сільськогосподарських підприємств 48
7. **Шварик О.М.** Проблеми функціонування електронного кабінету платника податків 49

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ НА РИНКУ МАКАРОННИХ ВИРОБІВ

Городецька А.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Макаронні вироби є традиційною стравою для українців, проте за результатами опитування, здійснене автором, більшість споживачів не обізнана, або лише частково обізнана з позитивними властивостями продукції. Об'єм вибіркової сукупності — 50 осіб. Серед опитаних 50 респондентів 60 % (або 30 осіб) заявили, що вживають макаронні вироби й знають, про позитивні властивості продукції.

Маркетингове дослідження споживацьких уподобань також показує частоту споживання макаронних виробів . Так, 70% опитаних вживають макаронні вироби декілька разів на тиждень, 15 — один раз на тиждень, 10 — один раз на місяць, 5— власний варіант відповіді споживача. Маркетингове дослідження споживацьких уподобань також показує частоту споживання макаронних виробів . Так, 70% опитаних вживають макаронні вироби декілька разів на тиждень, 15 — один раз на тиждень, 10 — один раз на місяць, 5— власний варіант відповіді споживача.

Проведені дослідження свідчать, що серед опитаних пересічних споживачів 60% купують макаронні вироби в супермаркетах , 20 — в магазинах, 15 — на ринку та 5% — на оптовій базі.

Слід звертати увагу на чинники, які, на думку респондентів, найбільше впливають на формування конкурентних переваг макаронних виробів і є найбільш значущими для вітчизняних споживачів. Прогнозована споживацька поведінка підтверджує гіпотезу, що за відсутності на ринку відомих брендів і торгових марок споживач концентрується на визначальних характеристиках товару

Специфіка споживання продуктів макаронних виробів характеризується високою лояльністю із боку покупців. При покупці продукції споживачі надійнішим і достовірним джерелом вважають інформацію, одержану від близьких родичів, друзів та колег, а також інтернет джерела, преса.

Аналіз результатів опитування дозволяє зробити висновок про те, що споживачі макаронних виробів віддають перевагу вітчизняній продукції, хоча відсоток імпоротної продукції не складає великої різниці. Тому імпортна продукція займає вагоме місце на ринку.

Серед опитуваних споживачів макаронних виробів — 20 купують продукт за 10-30 грн ,серед них 5 відають перевагу від 30 грн, для багатьох споживачів ціна не має значення в виборі — 15 осіб, та лише 5 — купують до 10 грн.

Узагальненою пропозицією для товаровиробників галузі макаронних виробів, на основі проведеного дослідження, є розробка стратегії зростання з її базовими альтернативними стратегіями: інтенсифікації, диверсифікації, інтеграції, техніко-технологічного розвитку. Ця стратегія є найкращою з урахуванням лідируючої позиції України у світі за валовим виробництвом продукції галузі макаронних виробів і, водночас, незначними обсягами експортних поставок на світовий ринок.

Список використаних джерел

1. Шквиря Н.О., Сокіл Я.С. Маркетингове дослідження поведінки споживачів на ринку соків. Маркетингова освіта в Україні: зб. матер. III міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 12-13 квітня 2015 р. Київ, 2015. С. 341-349.
2. Куліш Т.В. Маркетингові дослідження як основа інформаційного забезпечення діяльності підприємств. *Теорія та практика менеджменту : матеріали Міжнар. наук.практ. конф. Т 33 / відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк, 2016. С.257-258.*

Науковий керівник: *Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ДОСЛІДЖЕННЯ МІКРОСЕРЕДОВИЩА НА РИНКУ ПИВА

Іванова Т.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Вплив факторів мікросередовища на господарську діяльність підприємств на ринку пива, а також врахування компонентів внутрішнього середовища дозволяють рекомендувати управлінські дії стратегічного характеру та прогнозувати ризики підприємства.

Метою дослідження є виявлення впливу факторів маркетингового мікросередовища на діяльність підприємств на ринку пива.

Мікросередовище підприємства – це середовище, до складу якого входять усі суб'єкти ринкових відносин (клієнти, конкуренти, постачальники, посередники і контактні аудиторії), які цікавляться підприємством і впливають на його діяльність.

Ринок пива знаходиться під дією конкурентних факторів, які більше впливають на пропозицію підприємства і представляють загрози на ринок. Можна виділити такі головні фактори можливостей, як розширення асортименту, виробництво безалкогольної продукції, наявність іноземних підприємств. Головні фактори загроз є: низька конкурентоспроможність, нововведення в пивний бізнес – крафтове пивоваріння, олігополістичний ринок.

Аналіз факторів споживачів показав, що на мікросередовищі ринку пива більшість впливають на пропозицію. До них відносяться: сегмент споживачів пива становить 61%, розділ пивного ринку на різні сегменти (нижчий, середній і преміум-клас), більшість пива споживають чоловіки 76 %, жінки 24 %, найбільш популярними обсягами пива для споживачів є 0,5, 1 та 2 л, перевага споживачів до паків пива, збільшення попиту ринку на пиво з різними смаками.

Аналізуючи, фактори постачальників визначили, що більшою мірою на ринку переважають загрози: недостатність вітчизняної сировини, подорожання енергоносіїв, потреба в технічних ресурсах та підвищення транспортних тарифів. Найвпливованішими можливостями є: надання надійних транспортних послуг, своєчасність постачання сировини, високе сервісне обслуговування та своєчасність постачання сировини, матеріалів .

Фактори, які можна виділити при аналізі посередників це: розвинута система дистриб'юторів, доставка продукції через транспортно-експедиторські служби, встановлення холодильного обладнання на території посередників, стимулювання збуту посередників, правильна організація діяльності торговельних партнерів, стимулювання активної роботи з пивом як з товарною категорією.

Серед контактних аудиторій на ринку пива найбільш вагомими загрозами є неможливість виступати спонсорами та обмеження міськрадами алкоголю протягом певного часу. Головними можливостями на ринку пива серед факторів контактних аудиторій має використання інформаційних технологій.

Отже, основними факторами реалізації можливостей та мінімізації загроз мікросередовища є: введення нових асортиментних позицій, збільшити якість продукції для більшості пивних заводів, стимулювати продажі пива за рахунок введення нових комунікаційних заходів в дозволений час, інвестувати в різні рекламні акції, щоб привернути увагу споживачів та/або розширити впізнаваність своєї продукції.

Список використаної літератури

1. Ринок пива України 2017 [Електронний ресурс]: <http://www.pivnoe-delo.info/2017/09/03/rynok-piva-ukrainy-2017>

2. Куліш Т.В. Маркетингові дослідження як основа інформаційного забезпечення діяльності підприємств. *Теорія та практика менеджменту : матеріали Міжнар. наук.практ. конф. Т 33 / відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк, 2016. С.257-258.*

Науковий керівник: *Куліш Т.В., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РИНКУ КІНОПРОКАТУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Івченко А.Г., 11МБАГ-АК

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

У світі кінопрокатний ринок є сектором економіки, який яскраво виражає тенденцію до позитивного зростання. Цей процес у багатьох передових країнах світу забезпечується завдяки впровадженням новітніх цифрових технологій, підвищенням рівня платоспроможності населення та підтриманням популярності багато-зальних кінотеатрів, так званих “мультиплексів”. Кінопрокат є важливим механізмом підтримки розвитку, промоції та популяризації національного кінематографу та позиціонує себе як одна з форм становлення світогляду населення. Ще у 1930-х роках Вальтер Бел’ямін написав: “Кіно – це найбільш розвинутий імперіалістичний засіб контролю над масами”. [3]

В Україні, на відміну від інших передових країн світу, кінопрокат не є сектором економіки, касові збори від якого є одним з основних джерел фінансування кіновиробництва.

Основними мережами кінотеатрів, які провадять свою діяльність на кінопрокатному ринку України станом на 2020 рік є чотири підприємства: “Multiplex cinema”, “Київкінофільм”, “Кіно-палац” та “Планета Кіно”. Так, в Запорізькій області функціонує 9 кінотеатрів. Всі вони мають досить високий рейтинг у пошуковій системі Google.

Для подальшого аналізу внутрішнього середовища кінотеатрів буде використана методика SWOT-аналізу. Складання матриці SWOT-аналізу дозволить нам:

- проаналізувати сильні і слабкі сторони діяльності організації, визначити можливості та загрози;
- вибрати товари і ринки, на яких товари будуть продаватися;
- побудувати економічну стратегію, визначивши доступні ресурси, необхідні для її реалізації.

Таблиця 1

Матриця SWOT- аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
1.Кваліфікований персонал 2.Місцерозташування 3.Перспективність даного виду діяльності 4.Достатня ємність споживачів послуг	1.Недостатність обігових коштів 2.Залежність від розвитку та перспективності конкурентів
Можливості	Загрози
1.Позитивні тенденції розвитку даного спектру послуг 2.Розширення асортименту послуг та цільової аудиторії 3.Залучення додаткових інвестицій	1.Зменшення кількості споживачів за рахунок: - розширення конкуренції; - економічної ситуації в країні; - політичні міжусобиці; - епідеміологічна ситуація

Джерело: створено автором на основі [2].

З проведеного SWOT-аналізу можна зробити висновок, що найголовнішою загрозою для кінотеатрів є зменшення кількості споживачів, через впровадження місцевими органами превентивних заходів для запобігання зростання епідеміологічної ситуації в Запорізькій області.

Список використаних джерел

- 1.Пошукова система Google [Електронний ресурс] <https://www.google.com.ua>
  - 2.Анастасьєва О. (2018) Монополія на кіно: кінопрокатники та державні органи обговорили розвиток кінопрокатного ринку, Українське інтернет-видання про медіа “Детектор медіа”.
- Науковий керівник:** Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ НА РИНКУ МІКРОЗЕЛЕНІ

Калінін О.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

На світовому ринку агровиробництва все частіше можна зустріти нові продукти харчування, які отримують достатню популярність серед населення. Серед таких продуктів можна вважати й мікрозелень. Мікрозелень – це молоді культурні рослини, від 5-6 до 14 днів, до яких відносять рослини з родини овочевих, кормових, злакових, зеленних, масляничних та ін. [1]. Основна цінність мікрозелені – хімічний склад, до якого входять різні групи мінералів, антиоксидантів, вітамінів та ферментів, кількість яких перевищується в порівнянні з дорослими рослинами [2]. Використовують мікрозелень у приготуванні та прикрашанні страв, готують корисні напої та вживають в якості корисної добавки щодня.

В умовах конкурентного середовища підприємствам необхідно проводити постійний моніторинг поведінки споживачів, їх ставлення до продукції, а також проводити заходи щодо підвищення лояльності споживачів до торгової марки. З метою отримання інформації щодо поведінки споживачів на ринку мікрозелені автором було проаналізовано вторинні джерела маркетингової інформації для дослідження тенденцій зміни кон'юнктури ринку. Проте, з метою отримання точних даних автором було прийнято рішення щодо застосування первинного джерела маркетингової інформації, а саме методу анкетування, який дає змогу знизити ступінь невизначеності, супутньої прийняттю маркетингових рішень. Дослідження проводилось в мережі Інтернет з використанням платформи Survio та в ньому взяло участь 50 осіб віком від 18 до 60 років. Результати дослідження ставлення споживачів до принципів корисного харчування дають змогу зробити висновок, що 47 % опитуваних є прихильниками здорового харчування; 52 % виявили обізнаність щодо мікрозелені. На питання щодо частоти придбання мікрозелені та традиційної зелені виявлено, що 60 % респондентів використовують зелень декілька разів на тиждень, 20 % - щодня та ще 20 % - раз на тиждень.

Виходячи з результатів опитування, можна зробити висновки:

1) Ринок мікрозелені не перенасичений продукцією, оскільки майже половина з опитуваних не обізнана щодо переваг та властивостей мікрозелені взагалі, відповідно можна при виходів на ринок доцільно застосовувати стратегію збільшення частки ринку (на основі матриці БКГ), оскільки даний вид бізнесу спроможний опанувати сегмент «Зірки».

2) Звичайна зелень активно використовується у повсякденному житті населення, майже третина яких хотіла би використовувати мікрозелень на постійній основі, що дає змогу виробникам увійти у цю нішу з упевненістю, що їх продукт будуть купувати;

3) Загалом, результати анкетування продемонстрували, що переважна кількість опитуваних прагнуть вживати мікрозелень на постійній основі та відносяться до категорії «новаторів» та «ранніх послідовників», які позитивно сприймають появу мікрозелені на полицях супермаркетів та продуктових магазинів у місті.

Отже, вирощування мікрозелені – це прекрасна ніша для city farming з промисловими масштабами на маленьких площах, які не створюють проблем для навколишнього середовища та населення загалом, та не суперечать принципам сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Мікрозелень — что это такое и с чем её едят? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: : <https://www.botanichka.ru/article/mikrozelen-cto-eto-takoe-i-s-chem-eyo-edyat/>
2. Мікрозелень: что это такое, польза и правила выращивания: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseroste.com.ua>

Науковий керівник: *Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

МАКРОСЕРЕДОВИЩЕ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

Скачков С.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Врахування впливу факторів маркетингового середовища на макро- та на мікрорівні має бути покладено в основу подальшої стратегії розвитку підприємств та прогнозуванні їхніх ризиків на ринку за умов поглиблення євроінтеграції.

Метою дослідження є виявлення впливу факторів маркетингового макросередовища на діяльність підприємств на ринку молока та молочних продуктів.

Для регулювання ситуації на ринку молока та молочних продуктів в Україні було прийнято ряд законів, які регламентують виробництво, реалізацію, якість і безпеку молока та молочних продуктів, а саме Закони України «Про молоко та молочні продукти», «Про безпеку та якість харчових продуктів і продовольчої сировини», «Про державну підтримку сільського господарства України» та інші нормативно-правові акти. Нині державне регулювання молочної галузі здійснюється на незадовільному рівні: відсутня державна підтримка господарств малого та середнього бізнесу, не переглядаються в бік збільшення податкові пільги для сільськогосподарських підприємств, що намагаються диверсифікувати виробництво на основі переробки молока. В економічному середовищі можливостями для розвитку підприємств є такі фактори, як наявність та рівень товарного дефіциту, збільшення роздрібного товарообороту та доступність ресурсів. Серед демографічних факторів, які являють загрозу для підприємств на ринку молока та молочних продуктів головними є: зниження загальної кількості населення, високий рівень смертності та низький рівень народжуваності. До найбільш суттєвих соціально-культурних факторів макромаркетингового середовища ринку молока і молочної продукції відносимо розподіл переваг у споживанні молока та молочних продуктів відповідно до соціального класу споживачів, надання переваги придбання молока та молочних продуктів у населення та на ринку, збільшення людей, що веде здоровий спосіб життя, звички споживача, традиції і культурні цінності населення. До природних факторів макросередовища належить: обмежена кількість пасовищ та сіножатях, хвороби поголів'я ВРХ, висока забрудненість довкілля, недостатня кормова база для поголів'я корів. Всі ці фактори є загрозою для ринку та підприємства.

Основними заходам реалізації можливостей та мінімізації загроз макросередовища є: здійснення фінансової підтримки підприємств через механізм кредитування з мінімальними процентними ставками, лізингових операцій для реконструкції та модернізації виробництва, пошук шляхів зниження податків, зниження собівартості продукції та представлення ринку продукції по доступним цінам відповідної якості, збільшувати обсяг виробництва молока на вітчизняних підприємствах, розширення асортименту продукції, підвищення її якості, вихід на нові ринки збуту, розвиток рекламної кампанії переробних підприємств.

Список використаних джерел

1. Про молоко та молочні продукти: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 47, ст.513.- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15>.
2. Кулиш Т.В. Альтернативы развития предприятий на рынке молока и молочных продуктов с учетом факторов макросреды *Материалы Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы экономики, менеджмента и маркетинга в современных условиях»* Алматинская академия экономики и статистики, Алмааты, 2019. с.347-351.
3. Legeza, D. G. Management Of Competitiveness Of Dairy Enterprises. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2014. № 3 (27). С.11-16.

Науковий керівник: *Кулиш Т.В., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ НА РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Фірсова О.М.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Оптовий товарооборот є одним з основних показників господарської діяльності оптових підприємств. Його обсяг і структура характеризує стан розвитку виробництва і рівень народного споживання. Оптовий товарооборот – це реалізація товарів оптовими підприємствами організаціям і підприємцям для подальшого перепродажу і використання їх у виробничому процесі.

Підприємства оптової торгівлі є важливими елементами ринкової інфраструктури. Оптові підприємства перетворюють виробничий асортимент у торговий, виступають на ринку як посередники між харчовою промисловістю і роздрібною торговельною ланкою. Оптові підприємства сприяють гармонізації споживчого ринку харчових продуктів України, а також підвищують ефективність матеріально-сировинного забезпечення підприємств харчової промисловості. Аналізуючи динаміку оптового товарообороту молока та молочних продуктів, визначаємо, що обсяг у 2019 році порівняно з 2015 роком зменшився на 14,46%, а вартість товарообороту зросла на 44,61%. Вартість товарообороту досліджуваної продукції, що вироблений в Україні збільшився на 47,08%.

Для оптового ринку молока і молочних продуктів характерно підвищення ціни за останні 5 років більш ніж в 2 рази. Виходячи з цього, частка продукту у структурі продовольчих товарів у 2019 році склала 10,36%, а у 2015 році була 6,90%, що на 3,46% більше. Частка продукту у товарній структурі роздрібного товарообороту України у 2019 році склала 12,07%, тоді як у 2015 році вона була 7,73%, що свідчить про збільшення у 2019 році на 4,34%. Середня ціна одиниці товарообороту продукції збільшилась на 45,95%.

За досліджуваний період (2015-2019 рр) товарні запаси молока та молочних продуктів на підприємствах оптової торгівлі зменшились на 12,2 %, що у натуральному вираженні складає 23272,4 т. Та виходячи з попередніх розрахунків обсяг оптового товарообороту молока та молочних продуктів зменшився на 58,5% та складає 448241,4 т. Частка товарного запасу у товарообороті продукту морозива у 2019 році стала на 0,8% менше, ніж була у 2015 році. Вартість товарних запасів продукту морозива на підприємствах оптової торгівлі у 2019 році порівняно з 2015 роком зросла 135,1%, тобто на 838081,6 тис. грн., а вартість товарних запасів продовольчих товарів на підприємствах оптової торгівлі збільшилась на 87,7%. Частка вартості товарних запасів продукту морозива у продовольчих запасах у 2019 році зросла на 0,7% порівняно з 2015 роком.

Проаналізувавши динаміку товарних запасів продукції морозива в оптовому товарообороті за 2015 -2019 роки показав, що найбільший обсяг товарних запасів продукції морозива на підприємствах оптової торгівлі наявний у 2015 років.

Список використаних джерел

1. Про молоко та молочні продукти: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 47, ст.513.- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15>.
2. Куліш Т.В. Маркетингові дослідження як основа інформаційного забезпечення діяльності підприємств. *Теорія та практика менеджменту : матеріали Міжнар. наук.практ. конф. Т 33 / відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк, 2016. С.257-258.*
3. Шквиря Н.О., Сокіл Я.С. Маркетингове дослідження поведінки споживачів на ринку соків. Маркетингова освіта в Україні: зб. матер. III міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 12-13 квітня 2015 р. Київ, 2015. С. 341-349.

Науковий керівник: *Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ

Чернишова М.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Кондитерський сектор використовує як вітчизняну, так і імпорту сировину. Як зазначалося вище, основною кондитерської галузі є сировина рослинництва і садівництва, а також тваринництва і птахівництва, оскільки ключовими рецептурними інгредієнтами кондитерських виробів є олія, жири, цукор, борошно, вода, яйця, молоко. Імпорту сировина досліджуваної галузі охоплює какао-боби, горіхи, арахіс, екзотичні масла (кокосове, арахісове, пальмове тощо) й суміші тощо. Тому вітчизняний виробник є чутливим до кон'юнктури ринку какао-бобів, цукру, валютних ризиків.

Розраховано, що у поточному році основною експортною продукцією є кондитерські вироби з цукру без вмісту какао, екстракти солодові, готові екстракти солодові, готові харчові продукти без/з какао й шоколад, а основною імпортною продукцією є какао-боби, патока, какао-паста, какао-масло і какао-жир, шкаралупа та інші відходи з какао. Наразі кондитерська галузь має потужний потенціал, є найменш вразливою до негативних економічних спадів і є однією з найрозвиненіших серед галузей харчової промисловості. За рахунок значної статті експорту вона здатна певною мірою забезпечити виживання господарства України.

Автором досліджено основні документи нормативної бази щодо регулювання експортно-імпортних операцій в країні, серед яких можна виділити найважливіші: введення додаткового збору на імпорт згідно КМУ «Про завершення консультацій з міжнародними фінансовими організаціями стосовно запровадження тимчасових заходів щодо стабілізації платіжного балансу України» №119 від 16 лютого 2015 р. відповідність продукції системі якості та відповідності продукції згідно Закону «Про підтвердження відповідності», ЗУ «Про внесення змін до Митного тарифу України, затвердженого ЗУ «Про Митний тариф України».

Для поглибленого дослідження та розуміння зовнішньоекономічної діяльності України на ринку цукрових кондитерських виробів доцільно дослідити структуру та обсяги експорту та імпорту кондитерських виробів з цукру (включаючи білий шоколад) без вмісту какао й відповідно, дійти висновку, що половина від обсягу кондитерських виробів з цукру (включаючи білий шоколад) без вмісту какао спрямовується в країни СНД – 49,97% [1].

В країни Європи та Азії експортується в середньому 24%. Розглянемо детально географічний поділ у країнах СНД. Переважний обсяг експортується в Білорусь (14331,6 тис. дол.) та Казахстан —12,64% (15172,5 тис. дол.) відповідно. Слід зауважити, що експорт, як і імпорт в Російську федерацію практично відсутній.. Аналіз імпорту кондитерських виробів з цукру (включаючи білий шоколад) без вмісту какао свідчить про те, що у 2017 році 70 % імпорту припадає на країни Європи, частка Азії складає 27%. Імпорт з країн СНД незначний, лише 0,28% від загального обсягу. Ранжування країн Європи за обсягами імпортних поставок кондитерських виробів з цукру (включаючи білий шоколад) без вмісту какао в Україну дозволяє виокремити Польщу та Німеччину як лідерів з частками 25,94 та 16,15% відповідно у структурі імпорту з країн Європи. Експорт в найбільші країни-імпортери складає чверть від загального обсягу експорту.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Шквиря Н.О., Сокіл Я.С. Маркетингове дослідження поведінки споживачів на ринку соків. Маркетингова освіта в Україні: зб. матер. III міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 12-13 квітня 2015 р. Київ, 2015. С. 341-349.

Науковий керівник: *Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА РИНКУ МОЛОКА І МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Чернишова М.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Ринок молока та молочних продуктів є однією з важливих сфер агропромислового комплексу України. Проте, сьогодні ринок характеризується певною нестабільністю, що обумовлюють ряд чинників: скорочення поголів'я корів, зменшення обсягів виробництва молока, недостатня кількість якісної сировини, невідповідність молоко-сировини існуючим стандартам ЄС, зниження обсягів переробки молока та внутрішнього попиту на молочну продукцію тощо. Тому постає необхідність подальших досліджень в цій сфері з метою виокремлення напрямів покращення ситуації, що склалася на ринку [1].

Згідно оприлюднених результатів досліджень, представлених в OECD-FAO Agricultural Outlook 2018- 2027 [2], провідними гравцями на світовому молочному ринку є країни ЄС, США, Індія, які разом виробляють половину молока в світі. Для порівняння: Бразилія виготовляє близько 5,0%, Китай — 4,5%, Росія — 4,6%, Нова Зеландія — 3,2%, Аргентина, Австралія — 1,3%, Білорусь — 1,1% світових обсягів коров'ячого молока [2].

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності України за країнами світу, проведений автором на основі даних Державної служби статистики, свідчить, що найбільша частка у структурі експорту України загалом припадає на Китай – 3593,1 тис. дол., що становить 7,18 % від всієї вартості експорту. Друге місце посіла Польща – 3295,8 тис. дол., що у відсотках дорівнює 6,58 %. Третє місце - за Російською Федерацією. До цієї країни Україна постачає товару на суму 3242,8 тис. дол., що складає 6,48 %. Незначна частина експортної продукції спрямовується в Угорщину та Білорусь – 1562,8 тис. дол. (3,12 %) та 1549,8 тис. дол. (3,10 %) відповідно.

Географічний розподіл зовнішньої торгівлі на ринку молока і молочної продукції за 2019 рік, свідчить, що переважна частка експорту припадає на країни СНД та Азії — 35, 4% та 33, 1% відповідно вартість експорту до країн Африки — 23,7% та Європи — 7,7%. Зовсім незначну частину Україна експортує до країн Америки та Австралії і Океанії. Найбільша частка імпорту припадає на країни Європи — 99,0%, значно менше молочної продукції надходить з країни СНД, лише 1%.

Встановлено, що найбільший експорт серед країн СНД припадає на Республіку Молдова. В дану країну Україна експортує молочних продуктів на суму 4806,9 тис. дол., що у відсотках становить 96, 0% від загального експорту до країн СНД. Найменший же експорт припадає на Казахстан, лише 4,4 тис. дол. (0,1 %). Аналіз товарної структури імпорту України в країнах Європи у 2019 році демонструє, що серед країн Європи найбільше молочної продукції до України надходить з Польщі та Німеччини – 1407,8 тис. дол., що становить 49,5 % всього імпорту, та 868,7 тис. дол., що у відсотках дорівнює 30,5 % відповідно. А найменша частка імпорту припадає на Фінляндію, лише 31,4 тис. дол., що у відсотковому відношенні становить 1,1 %.

Список використаних джерел

1.Чернуха Т.Є., Ємцев В.І. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку ринку молока і молочних продуктів в Україні / Молодий вчений, № 11 (75), 2019. с.640-645.

2.Agricultural Outlook 2018- 2027

3.Кулиш Т.В. Альтернативы развития предприятий на рынке молока и молочных продуктов с учетом факторов макросреды *Материалы Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы экономики, менеджмента и маркетинга в современных условиях»* Алматинская академия экономики и статистики, Алмааты, 2019. с.347-351.

Науковий керівник: Сокіл Я.С., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Марченко К.Ю.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Пандемія коронавірусу 2020 року стала передумовою однієї з най глобальніших криз світової економіки за останнє століття, порівнянню з найбільш гострим періодом Великої депресії 1929- 1933 рр. COVID-19 спровокував структурний і системний колапс традиційної сучасної економічної парадигми.

Бізнес по всьому світу змушений пристосовуватися швидше за усі інші сфери, адже без працюючого підприємницького сектору перемогти пандемію в принципі неможливо. Підприємства намагаються проводити мінімізацію виробничих витрат і перебудовувати діючі до кризи бізнес процеси.

Антикризове управління в умовах пандемії - це управління підприємством, спрямоване на подолання або відвертання кризового стану, що проявляється в неплатоспроможності, банкрутстві, збитковості в умовах адаптації до карантину. Воно має на увазі також прогнозування кризових ситуацій і розробку стратегій їх стримування і випередження, а в умовах самої кризи - нейтралізацію [2].

Найбільшу загрозу криза в умовах пандемії представляє для середнього і малого бізнесу. Третина власників бізнесу, свідчать про падіння доходів на 90-100% з початку карантину. Ці ж підприємці вже звільнили до 50% штату співробітників. Власники малих та середніх підприємств повідомляють про зменшення доходів на 25-50% порівняно з докарантинним періодом і звільнення від 10 до 25% працівників. Втрати прибутків великих підприємств становлять 10-25%, там прогнозується скорочення штату на 25% до кінця обмежувальних заходів [1].

Тому, в першу чергу, українські підприємці від державної влади очікують фінансової підтримки у різних формах. 29% власників підприємницьких структур вважають, що ця підтримка має здійснюватися у формі тимчасового звільнення від сплати податків або ж, принаймні у їхньому істотному зниженні (податкові канікули, тимчасова відміна ЄСВ, ПДФО), також розраховують на компенсацію матеріальних суттєвих збитків.

Статистика міжнародного досвіду свідчить про значну підтримку бізнесу з боку держави (рис. 1). На жаль, Україна займає найменшу позицію.

Рис. 1. Фінансова підтримка з боку держави економічній діяльності під час пандемії у 2020 році , млрд долл [3]

Основною метою антикризового управління є забезпечення успішних результатів – запланованих чи випадкових – за допомогою ефективної організації, що досягається шляхом використання оточення на основі добре поставленого управління людьми і комунікаціями.

Антикризове управління в умовах пандемії доцільно зосередити у трьох основних циклів (рис. 2) [4].

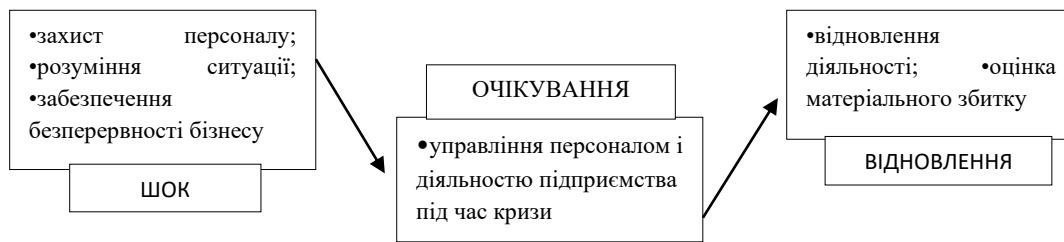

Рис. 2. Основні цикли антикризового управління [4]

Антикризове управління в умовах пандемії повинно передбачати оцінку доцільного терміну тривалості режиму карантину з урахуванням усіх виявлених ризиків та забезпечення відповідної адаптації антикризових заходів, зокрема:

1) створення багаторівневої системи ризик-менеджменту та удосконалення стратегічного планування і аналізу, як важливих елементів кризового управління і прийняття рішень на підприємстві;

2) забезпечення видалених робочих місць для швидкої адаптації на належному рівні, а саме переведення більшості співробітників в режим дистанційної роботи із забезпеченням необхідного оснащення;

3) забезпечення необхідної підтримкою, яку можна забезпечити завдяки децентралізованим цифровим робочим просторам. Цей підхід активізує колективний інтелектуальний потенціал підприємства й забезпечує працівників засобами ефективного надання взаємної підтримки в умовах самоорганізації;

4) оперативна підтримка клієнтів і партнерів;

5) збільшення гнучкості організації, додаткові вимоги щодо кібербезпеки

Отже антикризове управління є функцією менеджменту, яка забезпечує: уникнення кризових ситуацій; зменшення або ліквідацію наслідків фінансової кризи на підприємстві; забезпечення належного рівня платоспроможності. Від ефективності проведення антикризових заходів на підприємствах буде залежати їх майбутнє існування чи згорання діяльності.

Список використаних джерел

1. Нова велика рецесія. Режим доступу до ресурсу : https://www.rbc.ua/static/longread/helping_hand/index.html [дата звернення: 09.03.2021]
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу до ресурсу : <http://www.ukrstat.gov.ua> [дата звернення: 09.03.2021]
3. Нехай В. В. Чинники розвитку збуту підприємств сільськогосподарського машинобудування та сільського господарства країни. *Вісник Хмельницького національного університету (Index Copernicus та ін.)*. 2018. № 4 (260). С. 265–265
4. Нехай В.В. Синергія складових логістичної системи та маркетингу. *Вісник СНАУ*. Суми, 2018. №8(77). С. 51-55
5. Mikhalova L. I., Nekhay V. V. Application for consolidated marketing solve the problems product sales of agricultural engineering. *The scientific heritage*. Budapest. 2017. № 8 (8) P. 2, 21–31.

Науковий керівник: Нехай В.В., д.е.н., доцент кафедри менеджменту, Таврійський Державний Агротехнологічний Університет ім. Дмитра Моторного

ЗМІНА СТАВКИ ПДВ В 2021, ПРИЧИНИ І МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ

Деркач Д. О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Податок на додану вартість – досить відома тема в бухгалтерському обліку. Податкова система в Україні досить не систематизована. В 2010 році був прийнятий Податковий кодекс, він є основним джерелом формування бюджету. То ж свою податкову історію Україна тільки починає. Що ж змінилося тепер, чого варто очікувати від зміни ставки ПДВ.

Податок на додану вартість (ПДВ) – це непрямий податок, який одразу входить в реалізаційну вартість товарів та послуг і сплачується до держави самим продавцем. До першого березня 2021 року ставка ПДВ становила 20%, 7% та 0%. Для простих підприємців – 20%, для підприємців, які спеціалізуються на поставці медичного обладнання та препаратів (ст. 193 ПКУ) ставка дорівнює 7%, нульова ставка відсотку стосується товарів для заправки або забезпечення повітряних, морських суден, космічних кораблів, військового транспорту тощо, які експортуються з України, та для продукції описаної в ст.195 ПКУ.

З 1 березня 2021 року ставка в 20% знизилась до 14%, але лише для окремих видів сільськогосподарської продукції при її експорті чи імпорті. Для простих підприємців, які не зайняті в сільському господарстві, ставка в 20% залишається. Тобто податок на додану вартість просто розширився новою ставкою. В список продукції, що оподатковується ставкою в 14% входять: велика рогата худоба (жива), вівці, свині, в частині молока незбираного; а також продукція рослинного походження: пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, соєві боби, насіння льону, насіння соняшнику, свиріпи, ріпаку, плоди інших олійних культур та цукрові буряки. Також зміни торкнулись і ставки в 7%, вона розширилась ще на:

- постачання послуг із показу театральних, музичних, оперних, балетних, концертних та інших вистав, та інших культурно-мистецьких заходів;
- постачання послуг із показу оригінальних музичних творів, виставок, екскурсій і тому подібне;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів в україномовній версії для осіб з порушенням зору та осіб з порушенням слуху;
- постачання послуг з тимчасового розміщення (проживання), що надаються готелям і подібним засобам тимчасового розміщення, але лише для осіб класу 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010.

Отже, серед плюсів нової ставки податку однозначно можна назвати те, що для виробників кінцевої продукції буде вигідніше закуповувати ці запаси, а як наслідок і саме виробництво стане дешевшим за собівартістю, тому можливо, ціни на товари споживання трохи знизяться. Також зросте попит на землю, що може збільшити чисельність аграріїв і відновити продуктивність країни. Фермерський бізнес може стати більш популярним, що може також привабити нерезидентів, які б хотіли працювати з землею в Україні. Або навпаки, все зосередиться в руках великих фермерів, які і забезпечуватимуть експорт чи імпорт продукції. Останнє цілком можливо за рахунок того, що вже є ті, хто впливає на ринкову ціну культур та зазначених в статті сільгосппродуктів.

Список використаних джерел

1. Що треба знати про ПДВ підприємцю [Електронний ресурс] // <https://journal.ostapp.com.ua/>. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://journal.ostapp.com.ua/uk/articles/post/nds>.
2. Расширение действия ставки НДС 7% [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://www.golovbukh.ua/article/ru/8602-nds-v-2021-godu#anc_4.

Науковий керівник: Голуб Н.О. к.е.н., доцент

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Корощенко М.Г.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

У процесі діяльності суб'єкт господарювання здійснює різні операції, тобто продає або купує товари, виконує роботи або послуги тощо. А отже, періодично, чи навіть майже завжди, виникає дебіторська заборгованість. Вона може бути поточною, довгостроковою, сумнівною, безнадійною. Розрахунки з дебіторами — найважливіші показники, які характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість", який застосовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості, встановлених іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Згідно з п. 4 цього П(С)БО дебітори — це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів. А дебіторська заборгованість — це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1].

Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначено її суму.

Для віднесення дебіторської заборгованості до довгострокової необхідно, щоб виконувалися одночасно такі критерії:

- заборгованість не виникає в ході нормального операційного циклу;
- строк її погашення більше 12 місяців.

Дебіторська заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу, визнається поточною незалежно від строку погашення. Якщо до поточної дебіторської заборгованості підприємства відноситься дебіторська заборгованість зі строком погашення менше 12 місяців та дебіторська заборгованість зі строком погашення більше 12 місяців з дати балансу, то таку інформацію повинно бути розкрито у IX розділі Примітках до фінансової звітності.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги може бути визнана активом лише одночасно з визнанням доходу від реалізації та оцінюється за первісною вартістю. У разі відстрочення платежу за продукцію (товари) з утворенням від цього різниці між справедливою вартістю дебіторської заборгованості та номінальною сумою коштів та/або їх еквівалентів, що підлягають отриманню, така різниця визнається дебіторською заборгованістю за нарахованими доходами (процентами) у періоді її нарахування (п. 6 П(С)БО 10) [1].

Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. (п. 7 П(С)БО 10) [1]. Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості – це сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів. Для визначення чистої реалізаційної вартості обчислюється величина резерву сумнівних боргів.

Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним з методів [2].:

- застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості (визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів);
- застосування коефіцієнта сумнівності (розраховується множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності).

Коефіцієнт сумнівності може розраховуватися такими способами:

- визначенням питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;

- класифікацією дебіторської заборгованості за строками непогашення;
- визначенням середньої питомої ваги, списаної протягом періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років.

Згідно з п. 4 П(С)БО 10 безнадійна дебіторська заборгованість — це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у її неповерненні боржником або за якою минув строк позовної давності.

Безнадійна заборгованість списується за рахунок резерву сумнівних боргів, якщо він створювався для такої заборгованості (Дт 38 Кт 36, 37), або одразу списується на витрати (Дт 944 Кт 36, 37), якщо резерв сумнівних боргів під цю заборгованість не створено. Водночас списана безнадійна дебіторська заборгованість зараховується на позабалансовий субрахунок 071 «Списана дебіторська заборгованість», де вона обліковується протягом не менше трьох років з дати списання для спостереження за можливістю її стягнення у випадках зміни майнового стану боржника. Якщо і після встановленого строку заборгованість не стягується, вона списується з субрахунку 071. Підстави для списання безнадійної заборгованості мають бути належним чином документально підтверджені й оформлені.

Облік дебіторської заборгованості здійснюється на підставі первинних документів. Основним первинним документом, що використовується для обліку дебіторської заборгованості - є накладна, реквізитами якої є: одиниця виміру, найменування продукції, ціна, кількість та сума. На даному документі повинно бути чотири підписи: керівник, головний бухгалтер, хто відпустив і хто прийняв. Підприємство заповнює накладні згідно вимог чинного законодавства.

Зі складу відпуск готової продукції оформляють на основі товарно-транспортної накладної, де зазначається: назва замовника, його адрес, вид транспортного засобу, найменування продукції, ціна, кількість, сума та прізвище особи, хто буде здійснювати перевезення.

У такому первинному документі, як рахунок-фактура зазначається опис продукції, її вартість та дата оплати. Оригінал надсилається покупцю і має декілька дублікатів. Підписує рахунок директор та головний бухгалтер.

Для обліку дебіторської заборгованості використовуються приймально-здавальні акти із зазначенням номера накладної, дати оформлення, номера та дати договору, назви і реквізитів замовника, одиниць виміру, кількості, оптової ціни та вартості продукції.

Первинними документами, що підтверджують погашення дебіторської заборгованості є виписки з банку, векселі, прибуткові касові ордери.

Отже, дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства. Організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами (з дебіторами).

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість": наказ Міністерства фінансів України від 08.10.99р. №247 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

2. Граковський Ю.В. Дебіторська заборгованість: особливості обліку. Вісник 2016. №20(878).

Науковий керівник: *Голуб Н.О. к.е.н., доцент*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇХ ЗАСТосуВАННЯ В УКРАЇНІ

Кравчук А.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Застосування міжнародних стандартів складання фінансової звітності набирає все більшої популярності в нашій країні, особливо з урахуванням прагнення інтеграції до європейського співтовариства.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ – стандарти, що затверджуються Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, розташована в Лондоні. Цю систему стандартизації відносять до англосаксонської традиції фінансового обліку. МСФЗ характеризуються як стандарти, що ґрунтуються на принципах, на відміну, наприклад, від прийнятої у США системи ГААП, яка визначається як стандарти, що ґрунтуються на правилах. Це означає, що стандартизація МСФЗ не ставить на меті деталізувати всі процедури та механізми фінансового обліку, в багатьох випадках віддаючи перевагу довірі до професійної самостійності бухгалтерів, які при вирішенні багатьох питань мають покладатися на службове сумління та особисті професійні судження [1].

Наближення української системи обліку до МСФЗ розпочалося в 1998 році з прийняттям урядом програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням МСБО. У 2007 році було затверджено стратегію застосування МСФЗ. Одним з головних напрямків було визначено: «законодавче регулювання порядку застосування міжнародних стандартів, зокрема з 2010 року обов'язкове складення фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами підприємствами-емітентами, цінні папери яких перебувають у лістингу організаторів торгівлі на фондовому ринку, банками і страховиками, за власним рішенням іншими емітентами цінних паперів і фінансовими установами» [2].

З урахуванням нещодавно внесених змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» МСФЗ для складання звітності застосовують [3]:

- обов'язково – підприємства, що становлять суспільний інтерес (підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств); публічні акціонерні товариства; підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення; а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

- добровільно – інші підприємства (суб'єкти господарювання, крім бюджетних установ), які самостійно визначили доцільність застосування МСФЗ.

Таким чином, підприємств які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами с кожним роком стає все більше.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародні_стандарти_фінансової_звітності (дата звернення 23.03.2021).
2. Стандарти МСФЗ. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-standarty-msfo> (дата звернення 23.03.2021).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 24.03.2021).

Науковий керівник: *Ілляшенко К.В., к.е.н., доцент*

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Оголь В. М.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Нематеріальні активи — це різні ресурси, якими володіє бізнес і які не можна переміщати як обладнання або використовувати як майно. Вони мають велику цінність для бізнесу, хоча це не фізичні предмети, яких можна торкнутися.

Жодне підприємство не працює без використання у виробничій діяльності різних об'єктів нематеріальних активів, наявність яких забезпечує розвиток господарюючого суб'єкта. На сучасному етапі становлення ринкових відносин методика та організація обліку нематеріальних активів обговорюються та є об'єктом пильної уваги економістів не тільки в Україні, але й в усьому світі.

На практиці виникає багато неврегульованих правовими нормами питань, пов'язаних з визначенням вартості нематеріальних активів і методикою їх обліку. Міжнародні експерти приділяють велику увагу вдосконаленню обліку нематеріальних активів.

Облік кожної групи однорідних за призначенням і використанням нематеріальних активів ведеться на певному субрахунку. Достовірне визначення їх первісної вартості в сучасних умовах має велике значення, тому що вартість нематеріальних активів, прийнятих на баланс збільшує вартість підприємства, що впливає на визначення суми застави для отримання позики, ступінь привабливості для інвесторів і т.д.. Існують різні підходи до оцінки нематеріальних активів: витратний, порівняльний і оцінка прогнозованої фінансової вигоди в результаті використання нематеріальних активів. З метою вдосконалення обліку нематеріальних активів їх вартість враховується за ринковою ціною за умови, що ця ціна не менше фактичних витрат на їх створення. Строк корисного використання та метод амортизації нематеріальних активів встановлюється організацією самостійно з умови отримання максимальних вигод, але верхня межа терміну використання становить 20 років.

Удосконалювати облік нематеріальних активів можна за допомогою переоцінки справедливої вартості їх груп, що користуються попитом на активному ринку. Для кожного виду нематеріальних активів необхідно визначити оптимальний метод оцінки його вартості і нарахування амортизації, наприклад, для ліцензій, веб-сайтів, баз даних рекомендується витратний метод оцінки вартості, а для торговельних марок і патентів – по прогнозованій фінансовій вигоді. Для торгових марок, баз даних і патентів рекомендується виробничий метод нарахування амортизації, для ліцензій - метод прискореного зменшення балансової вартості, а для веб-сайтів - прямолінійний метод.

Рекомендації по використанню методу амортизації розробляються відповідно до основним фактором економічності його використання. Таким фактором для методу виробничої амортизації є періодичність використання нематеріальних активів, для прямолінійного методу - термін корисного використання, для методу прискореного зменшення балансової вартості – залишкова вартість об'єкта нематеріальних активів.

Таким чином, роль вдосконалення обліку нематеріальних активів зростає по мірі розвитку ринкової економіки. Сучасні автоматизовані форми бухгалтерського обліку допомагають вирішити цю проблему. Достовірний облік нематеріальних активів дозволяє поліпшити якість аналізу результатів діяльності організації та розробити заходи ефективної інноваційної діяльності при мінімізації ризиків і раціональне використання нематеріальних активів – основи сучасного розвитку економіки.

Список літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>

Науковий керівник: *Кучеркова С. О., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ МЕТОДУ ПОДВІЙНОГО ЗАПISУ

Хома А. Р.

Таврійський Державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Перші згадки про бухгалтерський облік як науку з'явилися лише шість сторічч тому, але почав він своє існування ще дуже давно. Ця наука несе велике значення для економіки світу, адже з її допомогою фіксується рух грошей кожної країни. Знання, про цей рух, дозволяють вміло користуватись всією економікою держави і вдало її використовувати на свою користь. Та чи все те, що має зараз людство, насправді передає всю сутність бухгалтерського обліку? Невже, це межа? Багато чого і досі є загадкою в цій науці. І одна з цих загадок: хто став творцем методу подвійного запису? Методу, який і досі вважається найпростішим та найточнішим у своїх розрахунках, але не може похвалитись своєю багатою історією.

Над цим питанням проводили дослідження чимало відомих вчених. До них входять: Манько С., Сопко В. В., Бауер О. О., Широкий В. Ф., Шайкан А. В., Даньків Й. Я. На жаль, багато даних в їхніх роботах дуже сильно різняться. Та це не привід заперечувати істину, яку відомо сьогодні.

Подвійний запис – це спосіб відображення господарської операції двічі, по дебету одного рахунку та по кредиту іншого, в тій самій сумі. Саме баланс доходів та витрат, тобто їх рівність, і є ознакою правильного ведення обліку. Все начебто просто, але в той час, дійти до цього було дуже важко. Та все ж таки можливо. Про це свідчать роботи Луки Пачолі, які і видали його за основоположника методу подвійного запису, але помилково. Він не був першим, хто використав метод, але був першим, хто зібрав всі відомості як науковець у працю. Тепер ж його місце посідають інші, менш відомі, імена.

Раніше виникала теорія, що тим, хто вперше використав подвійний запис був італійський купець-банк'єр Франческо ді Мазко Датіні. Чому так вважалося? По-перше, деякі знайдені в його архівах облікові книги, ділові листи, не згадуючи ще про низку первинних документів, датуються близько 1383 року, що трохи раніше ніж праця Луки Пачолі. А по-друге, його метод був максимально наближений до сучасного. Проте і в його історії забагато білих плям. Як наприклад: загадка його швидкого переходу від складної, архаїчної форми подвійного запису, до майже сучасного простого його способу, всього лише за три роки. Хто поділився знаннями з Датіні і чому, вони були загублені після смерті банк'єра? Поки не відомо нікому. Проте не так давно стало відомо інше. За припущенням Академії істориків бухгалтерського обліку, справжнім винахідником подвійного запису є Джовані Фарольфі Леджер. Припущення не бувають необґрунтованими, тому на доказ своїх тверджень, Академія висунула знайдені в Провансі, в одній із філій флорентійської фірми, найперші письмові відомості (а саме книга), які б могли приблизно нагадувати відображення господарської операції двічі. І датується ця книга приблизно 1299-1300 роками. Проте, на жаль, це всі відомості, що є в нас зараз.

Отже людству все ж таки вдалось віднайти того, хто був основоположником подвійного запису. На сьогодні ця людина має ім'я Джовані Фарольфі Леджер. Але можливо, з плином часу, воно також зміниться, завдяки віднайденим більш раннім відомостям з приводу цього методу. А поки цей час не настав, науковці знаходять ще більше відомостей про Джовані, що можливо, в майбутньому, допоможуть всьому бухгалтерському обліку і зроблять його набагато простішим, ніж є сьогодні.

Список використаних джерел:

1. Шайкан А. В. Виникнення подвійного запису – міфи і реальність / А.В. Шайкан. // Незалежний АУДИТОР. – 2012. – С. 43–49.
2. Джеффрі А. Лі Coming of age of double entry: The Giovanni Farolfi ledger of 1299-1300 [Електронний ресурс] / А. Лі. Джеффрі // Accounting Historians Journal. – 1977. – Режим доступу до ресурсу: https://egrove.olemiss.edu/aah_journal/vol4/iss2/6/

Науковий керівник: Голуб Н.О. к.е.н., доцент

ЗНАЧЕННЯ БАЛАНСУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Христовой Р.Ю.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Баланс у бухгалтерському обліку використовують для того, щоб дізнатися про фінансовий стан підприємства на певну дату. Цей звіт показує у грошовому еквіваленті господарські засоби та джерела їх утворення на конкретному підприємстві. Баланс складається з метою ознайомлення зацікавлених осіб з повною, правдивою, неупередженою інформацією про економічний стан підприємства на звітну дату. Баланс дозволяє отримати інформацію за такими показниками: склад та структура майна підприємства, ліквідність та оборотність засобів, наявність власного та запозиченого капіталу, зміна дебіторської та кредиторської заборгованості. Ці дані є необхідною умовою в процесі прийняття управлінських рішень, а також оцінки ефективності вкладень капіталу та ступеня фінансових ризиків [1].

Бухгалтерський баланс передбачає об'єднання господарських засобів за їх складом, розміщенням, джерелами утворення і цільовим призначенням. Таке групування дозволяє з'ясувати, якими засобами володіє підприємство та з яких джерел ці господарські засоби отримані. Ґрунтуючись на такому розподілі даних про господарські засоби, адміністрація здійснює контроль за їх наявністю та використанням. Баланс, у якому містяться господарські засоби, складається з двох частин. Перша частина балансу – актив, в якій містяться відомості про склад, розміщення та використання засобів. Друга частина – пасив, де показані джерела утворення коштів та їх цільове призначення. Бухгалтерський баланс може бути представлений у вигляді вертикальної та горизонтальної форм. Зараз в Україні розповсюджена єдина горизонтальна форма бухгалтерського балансу (актив – ліва частина, пасив – права). Такий вигляд балансу за структурою максимально наближений до міжнародних стандартів.

Традиційно кожне підприємство проводить фінансово-господарську діяльність відповідно до свого статуту. З цією метою воно використовує основні й оборотні засоби, нематеріальні активи, певні кошти, здійснює фінансові вкладення. Для того, щоб керувати підприємством ефективно, необхідно своєчасно надавати інформацію про наявність і рух майна та джерела його утворення, а також контролювати збереження засобів виробництва, вивчати склад та цільове використання господарських засобів.

Щоб мати можливість контролювати стан коштів й джерел, баланс складають на останнє число місяця і класифікують активи та пасиви за розділами та статтями. Баланс є засобом контролю, тому що він може надати точне уявлення про економічний зміст господарських ресурсів, виявляти порядок їх формування та цільове призначення. Усі промислові підприємства мають типову форму складання балансів. Завдяки цьому можна складати баланси по управлінню, галузі та промисловості у цілому, тому що у ньому забезпечується однозначність у групуванні засобів підприємств за їх складом і джерелами.

Використовуючи баланс, можна знайти інформацію про розрахунки найважливіших показників фінансового стану підприємства, які є показником ефективності використання ресурсів на підприємстві. Показники, які розраховуються за декілька останніх звітних періодів можуть надати інформацію про тенденцію у розвитку підприємства. Ці показники також використовуються для прогнозування для майбутнього розвитку підприємства.

Отже, ведення балансу є дуже значущим компонентом діяльності підприємства, тому що він надає економічну інформацію про параметри господарської діяльності, економічного аналізу його фінансового стану.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

Науковий керівник: Кучеркова С.О., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування

КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК ТА ЙОГО ПРОЯВИ

Цинцовська Т.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

На разі, існує велика кількість версій щодо такого поняття, як «креативний облік». Використання підприємствами інакших способів і методів ведення бухгалтерського обліку, а саме: керування даними та показниками фінансової звітності, викликає у науковців безліч протиріч. Постає таке питання: «Креативний облік, все ж таки, має позитивний чи негативний вплив та в чому полягає його сутність?»

Дослідження цієї теми займає значне місце в працях вітчизняних учених Г. М. Азаренкова, М. С. Пушкар, Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Барановська, С. Ф. Голов, В.А. Кулик, С. Ф. Легенчук, С. М. Міщенко, Л. В. Чижевська та інші [1].

З одного боку, креативний облік – це будь-який метод обліку, що не відповідає загальноприйнятій практиці або встановленим стандартам, або принципам, тобто формування та застосування облікової політики в межах чинного законодавства [2].

Облікові працівники можуть впроваджувати такі способи ведення обліку, як застосування оцінки для максимізації, мінімізації або вирівнювання прибутку шляхом перерозподілу витрат між звітними періодами, затвердження фактів і правил їх групування звертаючи увагу на інтереси менеджменту щодо отримання знань про нових об'єктів спостереження. Також, виділяють такі групи методів: вибір і застосування методів бухгалтерського обліку; відображення реальних господарських операцій; вибір стандартів бухгалтерського обліку.

Креативний облік допомагає підприємству знайти шляхи вирішення зростання витрат за рахунок вдосконалення процесів і організації праці. Посилює обстеження переваг і недоліків певної діяльності для забезпечення конкурентності та тих об'єктів, якими не займаються фінансовий та управлінський облік.

Однією з найголовніших цілей є покращення результату діяльності підприємства, а це можливо виконати шляхом проведення легальних господарських операцій [2]:

- операції через підприємства спеціального призначення;
- внутрішньогрупові операції;
- взаємокомпенсуючі операції.

З іншого – креативний облік є процесом підгонки звітів підприємства, щоб вони подавали його діяльність в більш прийнятному та вигідному світлі в очах акціонерів, інвесторів та інших зацікавлених осіб [2]. Інакше кажучи, це фальсифікація облікових даних, що вводить в оману всіх користувачів інформації. На сьогоднішній день майже неможливо отримати достовірні показники про підприємство у фінансових звітах, так як дозволений вільний вибір методів та інструментів креативного обліку, що призводить до перешкоджання прозорості, яка є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку. Намірами впровадження творчого обліку є зниження або підвищення прибутку компанії задля відповідних виплат дивідендів акціонерам; виправлення показників доходу для встановлення бажаного податкового статусу; маніпулювання зі структурою власного капіталу задля досягнення потрібних вимог щодо формування статутних фондів.

«Креативного обліку в повному розумінні цього слова, як такого немає і не може бути. ... кожен бухгалтер ... не може бути «циркачем», «мрійником – утопістом», не може по-своєму осмислювати дійсні факти та передбачати майбутнє корпорації.» - так висловлює свою точку зору професор Ф.Ф. Бутинець. Я з цим повністю згодна, тому що бухгалтер повинен надавати повну, правдиву та неупереджену інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, можливо, з використанням допоміжних альтернативних методів, але які не змінять кінцеве становище обліку та матимуть точні характеристики.

Можна додати ще один фактор до негативної точки зору – загальноприйняті іноземні терміни, що характеризують креативний облік. До них відносяться [4]:

- fiddling the book і cooking the book - підтасування, підгонка рахунків;
- cosmetic reporting – косметична звітність;
- window dressing the account – оформлення вітрини.

Усі ці вислови наочно доводять нам, що креативний облік – це просто обгортка, яку обов’язково розкриють та на яку чекають неминучі пагубні наслідки.

У разі зловживання креативними методами є ризик шахрайства через слабкий внутрішній контроль, відсутність ревізійної комісії, зацікавленість директора та недосвідченість. На думку І. Чалого: «...на шляху всього цього бухгалтерського неподобства має встати пильний, об’єктивний та розсудливий аудитор.» Дійсно, з грамотним та суворим обліковцем ситуація буде більш під контролем, але все одно результат негарантований. Треба розбиратися глибше, а саме: етика виховання бухгалтера; зміни в аудиторській практиці та її регулюванні, тобто фінансову інформацію, що оприлюднюється, має контролювати регуляторний орган; потреба перегляду стандартів аудиту.

Отже, таке явище, як «креативний облік» завдає багато галасу серед вчених, так як присутні і позитивні, і здебільшого негативні аспекти. «Творчість чи шахрайство?» - на це питання у кожного своя відповідь. На мою думку, будь-який спосіб керування фінансовою звітністю у зручну для Вас сторону прямує до зловживань в обліку, а така позиція, як правило, веде до втрати довіри користувачів інформації. Я вважаю, що можуть мати місце «креативні методи» для усестороннього, додаткового дослідження, але ніяк не «креативний облік».

Список використаних джерел

1. Роль креативного обліку та його прояви. Олійник С.О. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/1610-6307-1-PB.pdf>
2. Креативний облік: творчість чи шахрайство? Голов С.Ф. URL: https://mrkt.mim.kyiv.ua/ftp/t_articles/G_EcN_7_2010.pdf
3. Креативний облік в національній системі бухгалтерського обліку. Легенчук С.Ф.
4. Креативний облік. URL: <https://subject.com.ua/economic/accounting1/8.html>

Науковий керівник: *Голуб Н.О. к.е.н., доцент*

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Цой В.С.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Господарська діяльність будь-якого підприємства характеризується наявністю матеріальних умов та основних засобів, адже вони утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. **Основні засоби** — матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). На протязі тривалого часу основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їхні фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають із підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування. Одним з основних завдань обліку основних засобів є надання повної, правдивої та достовірної інформації про них.

Об'єкт основних засобів – це:

– конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;

– відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;

– інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

Основними завданнями організації обліку основних засобів є:

– правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в регістрах обліку надходження, внутрішнього переміщення й вибуття об'єктів;

– контроль над затратами на ремонт та модернізацію основних засобів;

– правильне обчислення та відображення в обліку сум амортизації;

– отримання документально обґрунтованих і достовірних даних про наявність та рух основних засобів за місцями їх експлуатації;

– виявлення результатів від реалізації об'єктів основних засобів або іншого їх вибуття.

Проблеми обліку основних засобів:

– проблема оцінки основних засобів;

– проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;

– проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою.

Бухгалтерський облік і контроль основних засобів потребує вдосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних актів. Запропоновано шляхи вдосконалення організації обліку основних засобів, що сприятимуть удосконаленню виробничого процесу, підвищенню кінцевих результатів суб'єкта господарювання, серед яких: введення додаткових показників в окремі форми первинних документів і реєстри аналітичного обліку основних засобів, проведення внутрішньої перевірки основних засобів уповноваженою особою, автоматизація облікового процесу за допомогою введення «задач» автоматизації, формування ремонтного фонду на підставі забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text

Науковий керівник: *Кучеркова С.О., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ЗНАЧЕННЯ БАЛАНСУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Чугунова А.С.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Бухгалтерський баланс - основна форма в системі звітності. Баланс характеризується тим, що в ньому об'єкти обліку показуються двічі і розглядаються з двох точок зору.

Якщо бухгалтерський облік зараз називають «міжнародним мовою бізнесу», то і принципи, правила складання форм звітності повинні відповідати вимогам часу. Звітність підприємства є логічним продовженням процедур фінансового обліку і являє собою систему показників, що характеризують майнове і фінансове становище організації на звітну дату.

Інформація фінансової звітності користується зовнішніми користувачами, зацікавленими юридичними та фізичними особами: постачальниками, покупцями, справжніми і потенційними кредиторами, кредитними установами, податковими та статистичними органами - а так само для економічного аналізу у самій організації. У результаті бухгалтерські звіти сприяють інформованості службовців про управлінські плани та політиці, спонукають працюючих в організації діяти відповідно до загальних цілей і завдань.

Все це дозволяє конкретизувати мету обліку та звітності на рівні підприємства, які в загальному можна визначити як оцінку:

- Платоспроможності підприємства
- Рентабельності;
- Ступеня відповідальності осіб, зайнятих господарською діяльністю в рамках наданих їм повноважень - за розпорядженням засобами виробництва і робочою силою.

Дані бухгалтерської (фінансової) звітності використовуються на рівні суспільства для статистичних зведень, зіставлень, а так само для взаємовідносин з бюджетом. Виходячи з бухгалтерської (фінансової) звітності змінюється рішення про розподіл інвестиційних ресурсів, визначається економічна політика в регіонах, виявляється вплив господарських процесів на соціальне становище окремих членів суспільства та ін. Бухгалтерська (фінансова.) звітність - сукупність підсумкових даних бухгалтерського обліку, виражена в певній системі показників, використовується для аналізу майнового стану господарських процесів, зобов'язань і фінансових результатів. Бухгалтерській інформації притаманна більш висока вірогідність, тому що вона базується на складному, документальному оформленні всіх скоєних господарських операцій і її дані підтверджуються матеріалами інвентаризації. Бухгалтерський баланс відрізняється специфікою методології, особливими цілями, характером використання даних. Тільки за даними бухгалтерського балансу складаються, за встановленими формами, розрахунки за податками з бюджетом, з позабюджетними фондами. У бухгалтерському балансі не допускається ніяких підчинок і помарок. У випадках виправлення помилок робляться відповідні застереження, які посвідчують особи, що підписують звіт, із зазначенням дати виправлення.

Список використаних джерел

1. Лав В.Дж. Как понимать и использовать финансовую отчетность. Москва, 1996. 152 с.

Науковий керівник: Кучеркова С.О. к.е.н. доцент кафедри обліку і оподаткування, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Шепель Є.О.

Таврійський Державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Записи в бухгалтерському обліку здійснюються на підставі первинних документів. Проте на підприємстві відбуваються також процеси, які документально не оформлені. Це природні втрати матеріальних цінностей (усушка, утриска, випаровування, розливання, розпилювання), їх порча, крадіжки. Можуть мати місце невиявлені помилки в бухгалтерських записах. Все це обумовлює можливість невідповідності між даними бухгалтерського обліку і фактичної наявності цінностей. Для виявлення і ліквідації такої невідповідності проводиться інвентаризація.

Інвентаризація — перевірка і документальне підтвердження наявності та стану, оцінка активів та зобов'язань підприємства.

Основними завданнями інвентаризації є:

- виявлення фактичної наявності основних засобів, матеріальних цінностей, бланків суворої звітності, грошових коштів у касах, бюджетних, валютних та поточних рахунках;
- встановлення лишку або нестачі цінностей і їх регулювання та відображення в обліку;
- виявлення товарно-матеріальних цінностей, які втратили свою первісну якість, застаріли і не використовуються;
- дотримання умов зберігання матеріальних цінностей і грошових коштів, а також правил утримання та експлуатації матеріальних цінностей;
- перевірка реальності вартості .

Для проведення інвентаризації на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства створюється інвентаризаційна комісія з представників апарату управління підприємства, бухгалтерської служби (представників аудиторської фірми, централізованої бухгалтерії, суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, яка здійснює ведення бухгалтерського обліку на підприємстві на договірних засадах) та досвідчених працівників підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік (інженери, технологи, механіки, виконавці робіт, товарознавці, економісти, бухгалтери). Інвентаризаційну комісію очолює керівник підприємства (його заступник) або керівник структурного підрозділу підприємства, уповноважений керівником підприємства.

Інвентаризаційні різниці регулюються в такому порядку:

- складаються порівняльні відомості;
- встановлюються причини відхилень фактичної наявності майна від даних обліку;
- регулюються різниці можливого пересортування;
- розраховується розмір природних втрат;
- виявлені лишки оприбутковуються по кредит субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності»;
- нестачі списуються на дебет субрахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей».

По закінченні інвентаризації мають бути складені такі документи: інвентаризаційний опис, порівняльна відомість (за наявності відхилень від даних обліку), розрахунок природних втрат (за потреби), розрахунок за зарахуванням пересортування (за потреби), пояснення матеріально відповідальної особи за фактами нестач, лишків, псування, пересортування тощо, розрахунок матеріальної шкоди (за наявності нестачі).

Отже, інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999, зі змінами і доповненнями. - №996-ХІV
2. Положення №879 «Про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014

Науковий керівник: *Голуб Н.О. к.е.н., доцент*

СУТНІСТЬ ТА КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ

Крись А.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Персонал (кадри) – найважливіша частина організації. Вона має складну взаємозв'язану структуру.[3]

За своїм змістом, призначенням та роллю в системі державного управління кадрова політика є найважливішим соціально-політичним явищем у житті та діяльності будь-якої країни та суспільства. Для успішного виконання плану національна кадрова політика повинна спочатку бути теоретично перевірена. Основні дослідження теорії кадрової політики України відносно нові.

Питання кадрової політики зараз стали одними з найбільш актуальних питань адміністративного та трудового права, управлінської соціології, політології та історії. На наш погляд, серед багатьох методів вивчення цього соціального явища найбільш ідеальним є наступний метод.

Завдяки історичним та політичним традиціям, загальному менталітету та уподобанням політичних лідерів існує національна кадрова політика. Національна кадрова політика в свою чергу поділяється на державну кадрову політику та регіональну національну кадрову політику. Недержавний, приватний сектор має власну компанію, приватну та індивідуальну кадрову політику.

У державній кадровій політиці кадрова політика займає центральне місце, оскільки держава є стрижнем соціально-політичної системи. Головна вимога кадрової політики на всіх рівнях: вона не повинна суперечити державній кадровій політиці держави ні концептуально, ні нормативно.

Концепція ДКП є науково-теоретичною основою галузі, вираженням кадрової доктрини та національної стратегії. Водночас це процедурне становище держави у кадровій діяльності та наукова основа практики персоналу в державних установах.

У вузькому розумінні державна кадрова політика є вираженням національної стратегії, формування країни, професійного розвитку та попиту на людські ресурси; це наука та мистецтво регулювання кадрових процесів та соціальних відносин. Вважається, що ДКП включає в себе набір практичних дій, пов'язаних з організацією для забезпечення досягнення цілей і завдань країни в галузі кадрових відносин.

Державна кадрова політика є об'єктивно обумовленим соціальним явищем.[4] Вона є об'єктивною оскільки відображає об'єктивну правильність фактичних кадрових процедур та розвитку відносин у країні та формулюється у формі цілей, завдань та принципів стабільних та регулярних кадрових відносин. У той же час державна кадрова політика суб'єктивна за методом та технологією її формування та реалізації, оскільки реалізується людьми. Тому механізм реалізації ДКП значною мірою залежить від суб'єктивних факторів - навчання, освіти, способу мислення, традицій, досвіду та особистих уподобань керівника.

Список використаних джерел:

1. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 352 с
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с. 48
3. Олексенко Р.І., Грохов С.В. Теоретичні аспекти управління персоналом. Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2013. С.117-118.
4. Щебликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

ПОЯВА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: КРОК ДО МАЙБУТНЬОГО

Крись А.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Актуальність даної теми трактується вченими не один рік. Так як виникнення публічного управління змінює тенденції нашої держави.

Мета цього дослідження - наголосити на характері публічного управління, етапі аналізу та історії його виникнення.

Британський урядовий державний службовець Дезмонд Кілінг вперше застосував термін "публічне управління" в 1972 році. "Публічне управління - найкращий спосіб знайти використання ресурсів для досягнення пріоритетних цілей державної політики" – так зазначає Кілінг. Щоб усі державні установи могли краще функціонувати, організаційну структуру та процедури, що ними використовуються, слід модернізувати, сприяючи, таким чином, появі нової форми державного управління.

Публічне управління в сучасній Україні - це нове та несформоване соціальне явище, яке потребує визначення. Об'єктивною основою його виникнення є визначення сучасного стану розвитку публічного управління в Україні .

Загалом кажучи, дефініція "управління" - це цілеспрямований вплив суб'єкта управління цілями, який створює ефективну операційну систему та досягає необхідних результатів [2].

Державне управління – це цілеспрямована та організаційнорегуляторна дія держави (через систему її органів і посадових осіб) на суспільні процеси, свідомість, поведінку й діяльність людей. [4,5]

Публічне управління - це діяльність, яка передбачає вирішення стратегічних завдань державних установ, підприємств, установ та організацій, беручи до уваги низку зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають і розвивають тенденції в конкурентному середовищі та конкретних сферах суспільного виробництва [3].

Слід зазначити, що населення є визначальним і конкретним в основному органі державного управління виступає нація (носієм влади все ще є народ) та групи інтересів, оскільки в "об'єднаній" цивілізації вони вирішують, вимагають, контролюють та оцінюють змішану пряму чи непряму форми:

- цілі суб'єктів громадянського суспільства, особливо органів державного управління, є стратегічними програмними рішеннями.

- задовольнити потреби колективу та вирішити поточні проблеми, що мають велике значення для суспільства [1].

В умовах сьогодення публічне управління створює величезний крок до появи нових тенденцій розвитку , утворює механізми впровадження новітніх систем та спричиняє прорив управлінської діяльності в сфері публічного управління .

Для кращого майбутнього розвитку публічного управління в Україні необхідно:

1. Підвищити рівень підготовки державних службовців до роботи в умовах державної громадської діяльності.

2. Розширити сферу наукового інтересу в основній галузі політичної управлінської діяльності.

3. Посилити реалізацію питань електронного уряду.

Отже, публічне управління пов'язане з ефективною роботою всієї політичної системи, яка з кожним роком удосконалюється та модернізується на користь суспільству. Завдяки високому рівню державної підтримки та соціальної консолідації навколо спільних цілей, публічне управління значно покращило ефективність управлінської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вороніна Ю. Є. Комунікативна політика в системі публічного управління / Ю. Є. Вороніна //Збірник наукових праць Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». Науковий погляд: економіка та управління. – Дніпро, 2018. – Вип. 3 (61). – С. 29-34.
2. Вороніна Ю. Є. Система державного управління зовнішньо - економічною діяльністю / Ю. Є. Вороніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. Л. В. Синяєвої. – Мелітополь : Люкс, 2018. – Вип. (2). – С. 487-489.
3. Публічне управління: термінол. слов. / Уклад.: В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. – Київ: НАДУ, 2018. – 224 с.
4. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Філософія державного управління. Матеріали ХХІV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів. 2020. С. 286.
5. Voronkova V., Oleksenko R. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження //Humanities Studies. – 2020. – №. 5 (82)

РОЛЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Лупандіна Г. М.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Текст статті. Ефективна модель регіонального розвитку розвинених країн світу базується на децентралізації державного управління та співпраці між виконавчими, державними органами та органами місцевого самоврядування (далі – ОМС). Роль децентралізації управління у процесах становлення інституту ОМС є визначальною, оскільки децентралізація є своєрідною системою управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до органів місцевого самоврядування.

Децентралізація – це система управління, при якій частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; розширення прав низових органів управління [2].

Основною метою децентралізації в системі місцевого самоврядування є передача більшості повноважень, ресурсів та відповідальності від виконавчої влади місцевій владі. На додаток до законодавчих змін щодо децентралізації, реформа також передбачає зміни ролі регіонів та їх об'єднання.

Для реалізації цієї мети, треба виконати такий ряд завдань: передати повноваження органу виконавчої влади територіальній громаді та забезпечити їй достатні фінансові ресурси; чітко розмежування повноважень між органами виконавчої влади та між різними рівнями органів місцевого самоврядування; посилення відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування за свої рішення перед виборцями і державою; виділення відповідних фінансових ресурсів та узгодження процедур бюджетного процесу для ефективного надання адміністративних послуг тощо [1].

В свою чергу, це призведе до ефективного розвитку місцевого самоврядування[4]: по-перше, ОМС як ніхто інший знає проблеми своєї громади, а тому за допомогою такої реформи як децентралізація, можуть її використати як інструмент для вдосконалення своєї території, раніше центральна влада звертала увагу на глобальні проблеми, а проблеми на місцях завжди залишалися не до кінця вирішені, а в деяких випадках навіть ніколи і не вирішувалися[3]; по-друге, ОМС можуть самостійно розподіляти місцевий бюджет враховуючи потреби громади, в результаті чого громада стрімко досягне стабільного розвитку, а також в свою чергу зменшиться рівень корупції; по-третє, ОМС зможуть залучити інвесторів, донорів враховуючи територіальні особливості, кожна громада відрізняється своїми унікальними ресурсами, культурними пам'ятками, кліматичними умовами, корисними копалинами, сільським господарством (тваринництво, рослинництво) тощо. Саме тому я вважаю, що децентралізація відіграє важливу роль у розвитку системи ОМС.

Отже, враховуючи вище сказане, можна зробити такий висновок: децентралізація позитивно впливає на розвиток системи місцевого самоврядування, але ефективність процесу також залежить від загального ходу адміністративної реформи, розвитку інфраструктури, реформи правоохоронних органів, протидії корупції тощо

Список використаних джерел

1. Роман В. Особливості децентралізації та деконцентрації влади: теоретичний аспект. Ефективність державного управління. – 2016. – Вип. 38. – С. 92–98.
2. Словник української мови: в 11 томах. — Том 2, 1971. — Стор. 260.
3. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. (Серія "Державне управління");- 2020. -Вип. 2 (13), С. 89-104.

4. Олексенко Р. І., Ортіна Г. В. Каталізатори посилення ролі громад у соціально-економічному розвитку локальних територій. Становлення механізму публічного управління розвитком територій як пріоритет державної політики децентралізації.– 2019. С. 223-224.

ДЕМОКРАТИЧНІ ІНСТИТУТИ ВЛАДИ ЯК ФАКТОР УСПІШНОГО СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНУ ЕПОХУ

Мальчев Б. Р.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Державне управління – це цілеспрямована та організаційнорегуляторна дія держави (через систему її органів і посадових осіб) на суспільні процеси, свідомість, поведінку й діяльність людей. Державне управління здійснюється у межах суб'єктивного фактора і являє собою управлінський вплив одних людей, організованих у владні структури, на інших. Під державним управлінням розуміють систему відносин, що виникає для виконання визначених функцій, рішень, завдань держави, реалізації права, здійснення управлінських дій, що виникають між суб'єктами і об'єктами державного управління. У широкому розумінні державне управління – це управління справами держави, що здійснюється всіма державними органами й у всіх галузях влади (законодавчої, виконавчої, судової). У вузькому розумінні державне управління – це виконавча діяльність, метою якої є безпосередня організація соціальних процесів у суспільстві. Термін «державне управління» дуже тісно пов'язаний з терміном «виконавча влада» і практично виражає його сутність. Державне управління – це практичний вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження чи перетворення, що спирається на владну силу. [10,11]

За всю історію розвитку світової цивілізації, існувало безліч форм правління, від вождства до республіки, держави пройшли шлях від найпримітивніших до складних механізмів, якими є в наш час. Республіка і монархія – основні форми державного устрою сучасних держав. Практично будь-яка сучасна держава – республіка [1]. Від малих демократичних держав Європи, до величезних, за своєю потужністю, економічною та військовою, держав. Республіканська форма правління основа сучасної політичної філософії. Ідеали республіканців, проникли в устрій кожної країни сучасного світу [2]. Однак, монархія символ багатьох інших, в тій же мірі потужних економічно і військово, держав. Державний устрій, не є тим, що визначає ступінь успішності становлення і розвитку держави в сучасну епоху.

Образ сучасної монархії, дуже схожий з республіканським, адже республіка – це така форма державного правління, при якій всі органи державної влади або обираються на певний термін, або формуються загальнонаціональними представницькими установами (наприклад, парламентом), а громадяни мають особистісні та політичні права [3]. Тільки не багато країн-монархій, не мають представницьких органів, або ж, наприклад, цивільних або політичних прав у підданих. Саме тому, позитивне, для республіканців, вирішення «питання британської монархії», не обернеться для Великобританії, катастрофою і забуттям.

Демократія – це така система влади, коли єдиним легітимним джерелом влади в державі визнаються її громадяни, автократія ж, навпаки, така форма політичного режиму, де вища державна влада належить одному суб'єктові. Республіка – це не завжди демократична система, в тій же мірі, як монархія не завжди автократична. Наприклад, КНР – республіка, однак, цю країну, так само, як КНДР та Таджикистан, не можна назвати республікою, однак, Великобританію, Нідерланди або Швецію, навряд чи хтось наважиться назвати авторитарними утвореннями, ці країни – є зразком демократії та свободи особистості вже на протязі десятиліть сучасної історії.

Монархія як форма правління в сучасному світі, в більшості країн є церемоніальною: монарх, не має реальної влади, а управління державою, здійснюється завдяки все тієї ж республіканській моделі [4]. З 194 країн світу, що входять до складу ООН [5], всього лише 30 мають монархічну форму правління, абсолютну ж монархію, мають одиниці [6]. Дискусія в сучасному суспільстві, все частіше зсувається в бік скасування монархії. Навіть у Великобританії, в країні з багатовіковими традиціями, вже не один десяток років ведеться дискусія про перехід на республіканську форму правління [7].

Демократія – це те, що відрізняє будь-яку процвітаючу державу від країн, що впали в епоху застою та системної кризи. Країни, які змогли лібералізувати свою політичну систему і утворити демократичні інститути влади, не дивлячись на періодичну нестабільність, набагато більш стійкі, ніж будь-яка тоталітарна держава, доказом того, є те, що найбільш розвинені країни: США, Японія, Німеччина і багато інших, мають стійкі демократичні традиції. Більше того, з економічним зростанням, режим майже кожної держави демократизується. На думку вчених-економістів, [8] саме демократична республіка, або ж, у разі Японії, конституційна монархія, дозволила цим країнам забезпечити своє процвітання.

Успіх демократії є не випадковим, саме демократія забезпечує найбільшу ефективність і інклюзивність владних інститутів, підвищуючи стабільність і ефективність роботи державної системи, тим самим, забезпечуючи вживання держави, а значить і країни, в конкурентному та агресивному геополітичному середовищі. Демократія – це не завжди республіка, однак, у більшості випадків, республіка – це демократія. Республіка, стала домінуючою формою правління в результаті процесів, які, подібно до процесів ринкової конкуренції, забезпечили становлення республіки або її принципів на чолі сучасної наукової думки в сфері публічного управління і адміністрування.

Україна – це президентсько-парламентська республіка [9] з давніми республіканськими традиціями. Ще з часів козацтва, устрій наших земель, був зразком для наслідування для багатьох мислителів епохи Просвітництва. Конституція Пилипа Орлика, яка була прийнята ще за 77 років до американської Конституції, остаточно закріпила не лише республіканський менталітет українського народу, але і оформила демократичну традицію, що сформувалася в козацтві ще задовго до її прийняття.

Багатий природо-ресурсний потенціал та великий людський ресурс, вигідне географічне положення і найголовніше: усталена республіканська та демократична традиція – це все риси сучасної України. Не дивлячись на політичну і соціальну нестабільність, Україна рухається в бік ще більшої демократизації, що безсумнівно повинно привести нашу країну до економічного процвітання.

Можна зробити висновок про те, що республіканські риси, сьогодні притаманні кожній формі державного устрою. У сучасному світі, абсолютна монархія рідкість, а цивільні права та інші символи республіканського режиму, давним-давно стали атрибутом не тільки республік. Різниця полягає лише в ступені демократичності держави, саме ступінь розвитку демократичних інститутів, впливає на становлення і розвитку держави в сучасну епоху.

Список використаних джерел

1. Contributors to Wikimedia projects. List of countries by system of government - Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_system_of_government (дата звернення: 27.03.2021).
2. Чернявська Б. В. Роль інститутів громадянського суспільства в діяльності публічної адміністрації: український та міжнародний аспект //Прикарпатський юридичний вісник. – 2020. – №. 1 (30). – С. 141-147.
3. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. — Х. :Право, 2015.
4. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Корецька Ю. С. Конституційні монархії в сучасному світі. – 2019.
6. Member states of the United Nations - Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Member_states_of_the_United_Nations (дата звернення: 27.03.2021).
7. Аксенова О. А. Место монархии на современной правовой карте мира //Труды юридического факультета. Т. XI. Правовая карта мира: попытки начертания (теоретические, исторические и практические аспекты). – 2019. – С. 7-14.

8. Olechnowicz A. 'For the Many May Be Better than the Few': Republicans and Anti-Monarchism in Contemporary Britain // *Un) Making the Monarchy*, Heidelberg: Universitätsverlag Winter. – 2017. – С. 201-225.
9. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу:
10. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Філософія державного управління. Матеріали ХХІV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів. 2020. С. 286.
11. Voronkova V., Oleksenko R. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження // *Humanities Studies*. – 2020. – №. 5 (82)

ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ В КАДРОВІЙ СФЕРІ

Солонцов О.С

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Поняття «кадрова політика» означає сукупність вимог, принципів які зображують головні форми та методи роботи з персоналом.

Основною метою кадрової політики є своєчасне забезпечення збереження персоналу, оптимального балансу процесів комплектування, його розвитку відповідно до потреб організації, вимог діючого законодавства та стану ринку праці, забезпечення підприємства персоналом необхідної якості у необхідній чисельності; забезпечення умов реалізації прав і обов'язків працівників, що передбачені трудовим законодавством; раціональне використання кадрового потенціалу; формування і підтримка ефективної роботи трудових колективів.

Кадрова політика має ґрунтуватись на таких засадах : послідовність, справедливість, дотримання трудового законодавства, рівність, відсутність дискримінації.[10]

До чинників, що визначають кадрову політику[9] організації в зовнішньому аспекті, належать: національне трудове законодавство, співпраця з профспілкою, стан економічної кон'юнктури, перспективи розвитку ринку праці.

Внутрішніми чинниками, що визначають кадрову політику організації, є: цілі організації, їхня тимчасова перспектива і ступінь пропрацьованості; стиль управління; умови праці; якісні характеристики трудового колективу.[7]

До головних напрямків кадрової політики організації належать: визначення основних вимог до персоналу, виходячи із внутрішньої і зовнішньої ситуації, перспектив розвитку організації; формування нових кадрових структур і розробка процедур, механізмів управління персоналом; формулювання концепції оплати праці, матеріального і морального стимулювання працівників; вибір шляхів залучення, використання, збереження і вивільнення кадрів; розвиток соціальних відносин; визначення шляхів розвитку кадрів, навчання, перенавчання, підвищення їхньої кваліфікації; поліпшення морально-психологічного клімату в колективі; залучення рядових працівників до участі в управлінні організації і т. п.

Механізм реалізації кадрової політики підприємства являє собою систему планів, норм і нормативів, організаційних, адміністративних, соціальних, економічних і інших заходів, спрямованих на рішення кадрових проблем і задоволення потреб підприємства в персоналі.[9]

У залежності від якості сприйняття норм і правил, які є основою кадрових заходів, і рівня впливу управлінського апарату на кадрову ситуацію у підприємстві визначають такі типи кадрової політики: реактивна кадрова політика (керівництво організації здійснює контроль за негативними аспектами роботи з персоналом, причинами і ситуацією розвитку кризи, а також застосовує заходи щодо локалізації кризи), пасивна кадрова політика (керівництво організації не має програми дій по відношенню до персоналу, а кадрова робота полягає у ліквідації негативних наслідків), превентивна кадрова політика (у програмах розвитку організації містяться короткостроковий і середньостроковий прогнози потреби в кадрах, сформульовані задачі щодо розвитку персоналу), активна кадрова політика (керівництво підприємства має не тільки прогноз, але і засоби впливу на ситуацію; кадрова служба здатна розробити антикризові кадрові програми, проводити постійний моніторинг ситуації і корегувати виконання програм відповідно до параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища).

Список використаних джерел

1. Балабанова Л. Управління персоналом: навчальний посібник / Людмила Балабанова, Олена Сардак, ; Мін-во освіти і науки України, ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Професіонал, 2006. - 511 с.
2. Гасвський Б.А. Основи науки управління: Навч. посібник. - К.: МАУП. - 1997. - 112с.
3. Палеха Ю.І., Кудін В.О. Культура управління та підприємництва: Навчально-методичний посібник. - К.: МАУП, 1998. - 96с.
4. Савельєва В. Управління персоналом: навчальний посібник / Валерія Савельєва, Олексій Єськов, ; М-во освіти і науки України. - К. : Професіонал, 2005. – 335 с.
5. Теорія і практика управління персоналом: Навч.-метод. посібник / Авт.-уклад. Г.В.Щокін. - К.: МАУП, 1998. - 256с.
6. Управління персоналом : навчальний посібник / Микола Виноградський, Світлана Беляєва, Алла Виноградська, Олена Шканова, ; М-во освіти і науки України, Київ. економ. ін-т менеджм. ("Екомен"). - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 500 с.
7. Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В, Застрожніков А. Г. (2010) Економіка підприємства / Економіка підприємства: навчальний посібник. Люкс, Мелітополь. ISBN 978-966-8428- 49-4
8. Олексенко Р. І. Управління персоналом у сучасних умовах господарювання. АгроСвіт. 2018. № 14. С. 41
9. Олексенко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах / Р.І. Олексенко. – К.: Агросвіт.– 2010.– №11. – С. 46-48.
10. Щебликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙП, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

ЗАКОННІСТЬ ТА ПРОЗОРИСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Танасова Н.С.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Серед проблем науки державного управління проблематика місцевого самоврядування є однією з найскладніших, а тому потребує особливого розгляду. Реформування місцевого самоврядування є пріоритетним завданням на сучасному етапі розвитку української державності.[5,6]

Законність у правовій демократичній державі має розглядатися насамперед як засіб захисту прав, свобод і законних інтересів учасників суспільних відносин, як принцип додержання законів держави всіма державними органами та місцевим самоврядуванням, громадянами та іншими суб'єктами права. Сьогодні одним з пріоритетних напрямів розвитку місцевого самоврядування в Україні є забезпечення більшої відкритості і прозорості його діяльності. Стосовно тлумачення поняття «прозорість» чимало авторів почали аналізувати його на власний розсуд як залежну змінну, проте чітко сформульованих визначень цього параметра все ще слід очікувати. Так, у своєму дослідженні професор державного управління Оксфордського університету Крістофер Гуд зазначив, що «прозорість радше буде використано, ніж визначено» [3, с. 191–206]. На сьогодні вчені не дійшли єдиної думки щодо терміна «прозорість». Буркарт та Леслі Гольцнер визначають її як «відкритий потік інформації» [3, с. 330]. Керолін Бол вважає, що прозорість — це відкритий уряд і організації та протидія корупції [4, с. 293–307]. Є думка, що принцип прозорості повноважень проявляється у відкритості, вільному доступі до носіїв правових актів, у яких вони визначені [1, с. 79]. Також у літературі під прозорістю пропонується розуміти систематичне висвітлення діяльності органу державної влади, роз'яснення цілей, змісту і механізму реалізації державної політики [1, с. 22].

На мою думку, принцип прозорості полягає у створенні умов, що забезпечують залучення громадян та інших об'єктів управління до ухвалення управлінських рішень за рахунок досягнення і гарантування високого рівня їхньої обізнаності щодо змістовної та процедурної сторони державно-управлінської діяльності.

Отже, реалізація принципів законності та прозорості у сфері місцевого самоврядування являє собою важкий і багатоступеневий процес, який потребує відповідного правового, організаційного та матеріального забезпечення. Законність та прозорість мають стати основними принципами діяльності органів місцевого самоврядування та пронизувати всі напрями їхньої діяльності. Адже відкритість та прозорість органів місцевого самоврядування походить із їхньої природи, а саме права громадян на самоорганізацію та вирішення справ громади на місці. Також прозорість та відкритість органів місцевого самоврядування не має зводитися до можливості спостереження громадян за їхньою діяльністю, а передбачає право на своєчасне оприлюднення інформації про діяльність органів місцевого самоврядування та врахування думки громадян.

Список використаних джерел

1. Голосніченко В.Д. Принципи повноважень як основні правовстановчі начала. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили - 2009. - с. 279.
2. Hood C. What happens when transparency meets blameavoidance? *Public Management Review*. - 2017. - Vol. 9 (2). - P. 191–210.
3. Holzner B., Holzner L. *Transparency in Global Change: The Vanguard of the Open Society*. University of Pittsburgh Press, 2017. - 330 p.
4. Ball C. What is Transparency / Carolyn Ball // *Public Integrity*. - 2019. - P. 293–307.

5. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Філософія державного управління. Матеріали XXIV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів. 2020. С. 286.

6. Voronkova V., Oleksenko R. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження // Humanities Studies. – 2020. – №. 5 (82).

Науковий керівник: *Вороніна Ю.Є. к.н. з держ. упр., ст. викладач кафедри ПУАП, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ

Ткаченко М.Р.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Для держави, яка є демократичною, соціальною, правовою визначальною ознакою є наявність у ній системи місцевого самоврядування. Стаття 140 Конституції України визначає місцеве самоврядування як право самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1]. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплює повноваження органів місцевого самоврядування та дає їм можливість органам здійснювати власну муніципальну політику відповідно до державних стандартів [2].

Проведення муніципальної реформи є важливим кроком для організації місцевої ради, але вона має деякі недоліки.

Існує проблема співпраці громадськості з органами місцевого самоврядування. Безпосередньо, Україна має деякий досвід співпраці населення з органами місцевого самоврядування у процесі розробки та прийняття важливих рішень, які стосуються життя територіальної громади. Але на жаль приведене ще не є постійним практичним компонентом для всіх органів місцевого самоврядування в Україні.

Присутній низький рівень підготовки службовців для здійснення нових функцій. Це призводить до нераціонального і до неефективного використання коштів субвенцій. Тому необхідно впровадити нові дієві програми з покращення рівня підготовки кадрів, які працюють в органах місцевого самоврядування та залучення обізнаних в цих питаннях кадрів.

Існує проблема нечіткості меж територій громад. [4,5] Згідно із Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» територія об'єднаної територіальної громади повинна бути нерозривною, а межі ОТГ визначаються по зовнішніх межах «юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися» [3]. Тільки тоді, коли території будуть об'єднані як в межах, так і за межами населених пунктів існуватиме можливість виконання цієї умови.

Отже, органи місцевого самоврядування необхідно забезпечити інформацією та ресурсами, які треба для розв'язання існуючих та запобігання виникненню нових проблем. Громадяни України повинні розуміти процеси, які відбуваються в країні, тому потрібно не поверхневе, а найповніше знайомство населення з умовами та роллю процесу децентралізації влади в Україні.

Списки використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. - № 30. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1997 - № 24. – с. 170. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015 - № 13. – с. 91. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
4. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Філософія державного управління. Матеріали ХХІV науково-технічної конференції студентів, магістрантів, аспірантів, молодих вчених та викладачів. 2020. С. 286.
5. Voronkova V., Oleksenko R. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження // Humanities Studies. – 2020. – №. 5 (82)

Науковий керівник: *Вороніна Ю.Є. к.н. з держ. Упр., ст. викладач кафедри ПУАП, Таврійський державний, агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ У ТОРГОВЕЛЬНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС

Демченко І.В., Колесник Д.В.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Активізація співробітництва України з ЄС може призвести до низки позитивних зрушень як для окремих суб'єктів, так і для фінансової системи в цілому. Зокрема, розвиток торговельного співробітництва:

- призведе до збільшення довіри приватних інвесторів та Урядів європейських країн, що стає передумовою до зростання обсягу іноземних інвестицій;

- уніфікація національного законодавства з європейської практикою законотворчості. Узагальнені підходи до вирішення конфліктних ситуацій, господарських спорів, а також прозорий порядок вирішення протиріч у міжнародному праці стане каталізатором розвитку двосторонніх відносин;

- стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в частині активізації торговельних відносин з ЄС завдяки полегшенню доступу товарів національних суб'єктів господарювання на європейські ринки збуту;

- спонукатиме іноземних партнерів до пошуку синергічних варіантів взаємодії із суб'єктами господарювання з України шляхом створення спільних підприємств, двосторонній локалізації виробництва та збуту, формування логістичних каналів зберігання, транспортування та митної консолідації товарно-матеріальних цінностей, передачі франшизи тощо.

Разом з тим, перспективне торговельне співробітництво можливе виключно за умов прагматичної оцінки можливих ризиків та загроз таких як:

- Нова практика господарювання в умовах жорсткої конкуренції
- Значні додаткові витрати на практичну реалізацію зовнішньоекономічної діяльності

- Перспектива бути витисненим з внутрішнього ринку

- Кадрові проблеми, посилення безробіття на фоні активізації міграційних процесів

- Низький рівень фінансового забезпечення, пов'язаний із надмірною вартістю кредитів та незадовільним рівнем самофінансування

За умов відкритого ринку та вільного доступу до національних споживачів виробників з Європейського Союзу цілком реальною стає перспектива бути витисненим з внутрішнього ринку. За інших рівних умов привілейований стан одержить той виробник, кому вдасться переконливо довести конкурентні переваги виробів, а також хто володіє більш високою діловою репутацією.

Комплексна активізація євроінтеграційних процесів не обійде проблема міграції трудових ресурсів. Разом з тим, зворотнім боком вільного вибору застосування професійних навичок та вмій стає брак кадрового потенціалу, кваліфікації та досвіду, з яким доводиться стикатися національним товаровиробникам. Разом з тим, набутий працівниками досвід стане у нагоді при створенні конкурентоспроможної на світових та європейських ринках продукції.

Поточна та потенційна ризиковість розвитку торговельного співробітництва з ЄС є наслідком низки викликів та загроз, на подолання яких відбуваються інституційні зміни, трансформується регулювання фінансових операцій ЗЕД та формується нова організаційна структура суб'єктів. Основними загрозами ефективному провадженню ЗЕД в частині торговельних операцій є незадовільний рівень фінансового забезпечення суб'єктів при неминучому несенні додаткових витрат, необхідність діяти в умовах жорсткої конкуренції зовнішніх ринків, низька еміність внутрішнього попиту та інші.

Список використаних джерел

1. Статистика зовнішнього сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external>
2. Щербіна С. В. Розвиток зовнішньоторговельних перспектив агропромислового комплексу України в контексті Євроінтеграції. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SSVUKE.pdf>.
3. Demchenko I. V. Formation of financial potential of enterprise / I. V. Demchenko // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2018. - № 1. - С. 140-145. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2018_1_21.
4. Демченко І.В. Переваги та ризики європейської інтеграції України. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 9–10 жовтня 2019 р.). – Маріуполь ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. – с. 260-261. - Режим доступу: <https://dsum.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Konferentsiya-2019-1.pdf#page=260>

ДЕРЖАВА В СМАРТФОНІ

Захарчук І.Ю.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Держава повинна стати сервісом: допомагати одним швидко отримувати послуги, а іншим - чесно виконувати свою роботу. Ця ідея лягла в основу концепції розвитку цифрової держави в Україні та бренду "Дія" ("Держава і я"). "Дія" - це додаток і сайт, які об'єднують в єдиному електронному вікні усі послуги, які надає держава громадянам і бізнесу. Вона зможе максимально спростити і прискорити будь-яку взаємодію людини з державою, зробивши максимум процесів електронними та автоматичними, щоб чиновник особисто не впливав на термін отримання довідки або видачі дозволу [1].

Перехід на "цифрову" державу несе для України ряд істотних переваг, а сама країна стає більш конкурентоспроможною на світовій арені. У десятки разів збільшується швидкість обміну даними між державними структурами, як і швидкість надання державних послуг населенню та бізнесу. Державні послуги стають доступнішими, виключається корупційна складова. В цьому напрямі є позитивний досвід впровадження системи електронного адміністрування ПДВ [2]. Крім того, знижується навантаження на чиновників, скорочується чисельність державного апарату, знижуються витрати на папір і технічне обслуговування друкувальних пристроїв.

Існує ряд проблем, який заважає перетворити державу в сервіс:

1. У людей головна асоціація від взаємодії з державою - це стрес. Люди відчують себе приниженими, коли їм доводиться взаємодіяти з державою.
2. Людям часто незрозуміло, як скористатися послугою. Електронні державні послуги розповсюджені по веб-сайтах різних державних органів з різним дизайном та структурою.
3. Необхідність електронної ідентифікації громадян (за допомогою електронного цифрового підпису або системи "Приват24").
4. Складна організаційна структура державного апарату не дозволяє ефективно і централізовано проводити цифрові реформи.

Першим кроком реалізації «Держави в смартфоні» був запуск єдиного онлайн-порталу державних послуг diia.gov.ua [3]. Пізніше був запущено мобільний додаток "Дія", за допомогою якого можна буде отримати будь-яку послугу через смартфон.

Міністерство цифрової трансформації має в процесі реалізації понад 90 проектів. Ключові з них: електронний кабінет громадянина, у якому буде можливість побачити свої цифрові водійські права, цифровий паспорт, дані про нерухомість; "е-малятко"; ID-14; електронна пенсія; електронне резидентство тощо.

Отже, Міністерство цифрової політики ставить перед собою завдання звести взаємодію з державою до натискання кнопок єдиного порталу цифрових послуг, який називається "ДІЯ" (Дія). "Держава в смартфоні" - це коли максимальна кількість українців мають смартфони, ноутбуки, комп'ютери, у них є доступ до інтернету, вони розуміють, як користуватися гаджетами, і не помічають при цьому держави, оскільки держава перетворюється в зручний сервіс.

Список використаних джерел

1. Сервіс без чиновників. Як буде виглядати і працювати "держави в смартфоні" Зеленського. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/09/30/652085/>
  2. Косторной С. В. Електронне адміністрування ПДВ: результати впровадження. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2017. №2(34). С. 348-354
  3. Державні послуги онлайн. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://diia.gov.ua>
- Науковий керівник:** Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

ЗНИЖЕНА СТАВКА ПДВ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Корець К.А.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Одним з базових в економіці держави та стратегічно важливим для національної безпеки є аграрний сектор. Всі засоби державного регулювання мають сприяти його ефективному функціонуванню. На сьогоднішній день в деяких секторах агропромислового комплексу, орієнтованого на внутрішній ринок країни, в першу чергу, у тваринництві, ситуація є критичною. В першу чергу ситуація погіршилась через зміни в законодавстві протягом останніх років (відміну спецрежиму ПДВ [1]), які були також посилені макроекономічними чинниками в країні, результатом чого стало падіння платоспроможного попиту з боку українського споживача, а в другу чергу, через зростання конкуренції з боку країн Європейського Союзу, які мають багато дотацій та різних видів фінансової підтримки.

Функціонування ефективного аграрного сектору повинно передбачати різнопланову державну підтримку у податковій сфері. Саме тому в середині вересня 2020 року Верховною Радою прийнято за основу проект Закону №3656 [2]. Цей законопроект орієнтований на виробників та постачальників сільськогосподарської продукції в Україні. Згідно з ним буде встановлено додаткову четверту ставку податку на додану вартість – 14%, яка буде застосовуватись по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України окремих видів сільськогосподарської продукції: велика рогата худоба, свині, пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, соєві боби, насіння льону, насіння свиріпи та ріпаку, насіння соняшнику, насіння та плоди інших олійних культур, цукрові буряки.

Економічна обґрунтованість законопроекту пояснюється тим, що: по-перше зниження ставки ПДВ по операціях з реалізації зернових та олійних культур і незбираного молока загалом не призведе до втрат бюджету, оскільки ці товари не реалізуються кінцевому споживачу, який є фактичним платником ПДВ, по-друге від зниження ставки ПДВ виграють не тільки сільгоспвиробники, а й переробники, оскільки термін сплати основної суми ПДВ для них переміщається з дати оплати сировини на дату оплати зобов'язань по операціях з реалізації продуктів її переробки, по-третє при зниженні ставки ПДВ по операціях з реалізації зернових та олійних культур пропорційно знижується сума відшкодування з бюджету експортерам таких зернових та експортерам продуктів їх переробки [2].

Отже зниження ставки ПДВ для аграрного сектору повинно стати одним із інструментів підтримки сільгоспвиробників в Україні. Подальша підтримка цього законопроекту та його реалізація знизить податкове навантаження на виробників сільськогосподарської продукції, що в свою чергу дозволить зменшити вартість сировини для переробників такої продукції. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності української агропродукції, ліквідації схем ухилення від оподаткування, а також виведенню значної частини економіки з тіні.

Список використаних джерел

1. Косторной С. В. Проблеми нарахування ПДВ сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2016. №2(31). С. 135-138.

2. Проект Закону № 3656 від 15.06.2020 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції". URL:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69140 (дата звернення: 11.11.2020)

Науковий керівник: *Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У КРАЇНАХ ЄС

Маніло А.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Податкові надходження виступають найважливішим джерелом формування доходів держави. Для країн Європи та України розповсюджена практика оподаткування заробітної плати працівників. В Україні стягуються: ПДФО (18%), ЄСВ (22%) та Військовий збір (1,5%). ПДФО та військовий збір стягуються та перераховуються до бюджету податковим агентом – підприємством роботодавцем. Це підприємство відповідальне за правильність та вчасність розрахунку, подання податкової звітності [1].

Нарахування та сплати податків із заробітної плати в країнах Європи відрізняється від вітчизняної. У багатьох країнах застосовується прогресивна шкала ставок.

У Данії податкові ставки варіюються в залежності від суми річного доходу: до 6711.85 євро на рік – 8%, від 6711,85 євро до 671184.79 євро на рік – 40%, та понад 671184,79 євро на рік – 56%. У Португалії якщо дохід за рік становить до 7091 євро, сплачується 14,5%, від 7091 євро до 20261 євро – 28,5%, від 20261 до 40522 євро – 37%, від 40522 до 80640 євро – 45%, понад 80640 євро – 48%. В Іспанії сума податку з річного доходу до 12450 євро – 19%, від 12450 до 20200 – 24%, від 20200 до 35200 – 30%, від 35200 до 60000 – 37%, понад 60000 – 45% [2].

У Польщі також активно використовується поріг річної заробітної плати відповідно до якого встановлюється ставка податку – 18% у 2018 році та 19% з 2020 року від доходу до 85528 злотих на рік та 32% для вищої суми [3].

Частка суми податку, що вираховується зі середньої заробітної плати України та країн Європи наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Оподаткування заробітної плати в країнах Європи

Країна	Середня заробітна плата у національній валюті, 2020 рік	Середня заробітна плата у євро, 2020 рік	Суми податків з доходу	Частка податків у відсотках
Україна	11579	346,44	4 805,3	41,5%
Данія	38 854	5216,48	15783,9	40,62
Португалія	1158	1158	306,9	26,5%
Іспанія	1829,13	1829,13	548,8	30%
Польща	5024	1124,55	954,56	19%

Таким чином, у даній таблиці Україна займає перше місце серед країн з найбільшою часткою податків, що вираховуються із заробітної плати. За нею йде Данія із 40,62%, замикає трійку Іспанія – 30%.

У підсумку, потрібно сказати, що в Україні ПДФО, ЄСВ, Військовий збір та ПДВ сумарно становлять 2/3 зведеного бюджету країни, водночас у країнах Європи даний показник коливається у межах 42-47%. Це свідчить про великий податковий тиск, який присутній в Україні та неефективну систему оподаткування.

Список літератури

1 Косторной С. В. Подання податкової звітності в електронній формі. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2013. №2(22), том 6. С. 198-206.

2 Заробітна плата: скільки податків сплачує робітник у різних країнах світу, 2018 рік URL: <https://vezha.net.ua/economy/>

3 Податкова система у Польщі, електронне джерело, 2019 рік, URL: <https://uainkrakow.pl/podatkowa-systema-v-polshchi/>

Науковий керівник: Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ГАЛУЗІ ІТ

Пересипкін О.А.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Впровадження інформаційних технологій є пріоритетним напрямом розвитку України. Окремі аспекти цього процесу є предметом дослідження багатьох науковців [1,2,3]. Важливою умовою для цього є удосконалення податкового законодавства, розроблення проекту, який зможе покращити систему оподаткування в сфері ІТ технологій.

Можна виділити основні завдання податкового регулювання в сфері ІТ:

- формування принципів оподаткування послуг ІТ;
- здійснення контролю за обсягом та структурою податкових надходжень від діяльності ІТ;
- спрощення системи контролю та адміністрування податків;
- акумуляція фінансових ресурсів у централізованих фондах шляхом мобілізації податкових надходжень до суб'єктів ІТ;
- оптимізацію системи оподаткування і зменшення ризиків при наповненні бюджету.

Слід враховувати досвід оподаткування послуг ІТ в зарубіжних країнах. Вони використовують комбінацію з чотирьох складових: податкове вирахування, податковий кредит, пільгові ставки, прискорена амортизація.

В Україні розглядаються проекти, згідно яких єдиний податок для ІТ-компаній становитиме від 4 до 7% від обороту їх доходу, і в них буде право стати податковими агентами своїх працівників. Це дозволить створити індустрію, в якій буде працювати не 200 тисяч юридично не пов'язаних між собою ФОПів, а повноцінні прозорі компанії [3].

Також, з боку держави запропоновано ввести окрему 5 групу спрощеної системи оподаткування для галузі ІТ. Для ІТ-компаній з 2021 року до кінця 2030 року буде запропоновано ввести особливий порядок оподаткування, а саме податкове навантаження на рівні 10%, тобто 5% податку на доходи фізичних осіб і 5% єдиного соціального внеску, також в цьому випадку звільнення від сплати військового збору. При цьому ЄСВ для таких людей не може бути меншим за 22% з 5 мінімальних заробітних плат [4].

Проект передбачає механізм отримання статусу суб'єкта індустрії інформаційних систем та порядок отримання та введення спеціального реєстру суб'єктів у сфері ІТ-технологій.

В цьому випадку повинні бути запроваджені запобіжні заходи проти зловживань особливостями оподаткування, а саме:

- закритий перелік видів економічної діяльності;
- жорсткі критерії дотримання, тобто 90% доходів від ІТ-діяльності, питома вага витрат на оплату праці повинні дорівнювати або перевищувати 50%;
- значні штрафні санкції за порушення особливостей оподаткування – 200% від суми нарахованого податкового зобов'язання у разі виявлення контролюючим органом під час перевірки порушень суб'єктом індустрії ІТ відповідних умов та критеріїв.

Список літератури

1. Ямпольський В. Чи потрібні ІТ-шникам податкові пільги? *Юридичний журнал*. 2014. № 11/12. С. 158–160.
2. Косторной С. В. Подання податкової звітності в електронній формі. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2013. №2(22), том 6. С. 198-206.
3. Тимошенко А. О. Оподаткування послуг в ІТ сфері: проблеми та перспективи. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2018/12.pdf
4. Для айтівців готують підвищені податки і перехід на Трудовий кодекс: що треба знати про це URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/08/10/663812/>

Науковий керівник: *Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Соляник О.М.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

Найперспективнішим сектором в економіці України вважається аграрний сектор. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників має виконувати не лише фіскальну, але й регулюючу функції, виступати засобом державної підтримки та стимулювання виробництва, забезпечувати конкурентоспроможність національного сільського господарства і впровадження інновацій у виробництво.

Незалежно від форми власності сільськогосподарські підприємства можуть застосовувати загальну або спрощену систему оподаткування. Товаровиробники, які обирають загальну систему оподаткування, зобов'язані сплачувати податок на прибуток (18%), податок на додану вартість, податок на майно (земельний податок) тощо [1].

Державна підтримка сільськогосподарських підприємств реалізується через спрощену систему оподаткування – єдиний податок IV групи, де основна ставка 0,95% нормативної грошової оцінки земель. Ця система не є досконалою та потребує реформування [2].

Порівняно з єдиним податком податок на прибуток є більш об'єктивним, оскільки до уваги береться фінансовий результат діяльності підприємства. Наприклад, якщо рік видався неврожайним або собівартість сільгосппродукції більша за реалізаційні ціни на неї, то підприємство сплатить незначну суму податку.

В останні роки єдиним шляхом виходу аграрного сектору економіки із кризи практично всі науковці визнають необхідність державної фінансової підтримки, зокрема, бюджетної. Уряд ухвалив постанову, яка визначає напрямки державної підтримки АПК у 2020 році. Йдеться про програму 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників». Вона передбачає 4,2 млрд грн за 5 напрямками: здешевлення кредитів – 1,5 млрд грн.; підтримка галузі тваринництва – 1 млрд грн.; здешевлення техніки та обладнання вітчизняного виробництва – 1 млрд грн.; програма розвитку фермерства та кооперативів – 400 млн грн.; підтримка садівництва, виноградарства та хмелярства – 400 млн грн.

В останні роки суттєво зростає податкове навантаження на сільськогосподарські підприємства. Особливо це стосується тих, які перебувають на загальній системі оподаткування [3]. Використання лише дотацій як засобу підтримки сільгоспвиробників не зможе якісно надати їм підтримку, яка повинна бути більш різноманітною у своїй направленості. Тому, в подальшому, застосовуючи досвід країн ЄС, доцільно впровадити податкові пільги для аграріїв і закріпити їх на постійній основі у Податковому Кодексі. Основними з них можуть бути зниження ставок оподаткування, в першу чергу це стосується податку на додану вартість.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 16.03.2021)
2. Косторной С. В. Напрями реформування оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2014. №2(26). С. 110-113
3. Яцух О. О. Шляхи оптимізації податкового навантаження для суб'єктів господарської діяльності в аграрному секторі економіки України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. Серія: Економічні науки. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2015. № 1 (29). С. 187–191

Науковий керівник: *Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КАБІНЕТУ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ

Шварик О. М.

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного

"Електронний кабінет" - сукупність інформаційно-телекомунікаційних систем Державної податкової служби, призначених для взаємодії між платниками податків та державними органами [1].

Задумка електронного кабінету полягала в тому, щоб перевести майже всі взаємовідносини платника податків у цифрові, як це було зроблено в Естонії на початку 2000-х років. Метою положень Податкового кодексу України було забезпечити законодавчі умови на створення повноцінного сервісу для платників податків, що буде включати в себе подання звітності, отримання різноманітної інформації, використання системи електронного адміністрування ПДВ [2].

Під час підготовки законопроекту виникла дискусія: чи має електронний кабінет бути обов'язковим для всіх платників податків, чи використовуватись за бажанням? По-перше, була недовіра до інформаційних баз податкової. По-друге, податкова працювала на застарілій техніці і нововведення електронного кабінету могло працювати з перебоями. По-третє, були сумніви щодо кваліфікації технічного персоналу податкової створити такий функціональний сервіс для платників [3].

Щоб вирішити ці проблеми законопроект передбачив створення бази електронних кабінетів не в ДФС, а у Міністерстві фінансів України чи у спеціально створеному для цього підприємстві. Так, податкова мала бути виключно користувачем із можливістю заповнювати інформаційні бази. Також перед передачею баз даних податкова мала провести повний аудит і оприлюднити його результати. Цього не сталося й бази даних так і лишилися в ДФС.

Крім того, податкова не мала втручатися в алгоритм роботи системи, як це відбувається зараз із реєстрацією податкових накладних. Платник мав звертатися з проблемами не до податкової, а до третьої особи, яка б фіксувала їх та вирішувала, а за помилки в електронному кабінеті чи за непрацюючий сервіс платник не ніс би відповідальності. В цій частині законопроект було змінено і усі функції закріпили за ДФС. Залишили лише норми щодо несення відповідальності за непрацюючих сервіс. Окрім цього, є проблема встановлення рівнів доступу для працівників однієї компанії щодо обмеження доступу до конфіденційної інформації [3].

Отже, для вирішення проблем роботи електронного кабінету платників податків необхідно: провести аудит всіх баз даних податкової; передати бази даних до Мінфіну чи спеціалізованого підприємства; оновити технічне забезпечення Державної податкової служби та забезпечити безперебійну систему роботи електронного кабінету; забезпечити можливість обміну в електронному кабінеті примірниками документів в електронній формі чи сканованими копіями документів з паперових примірників.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 04.03.2021).
2. Косторной С. В. Електронне адміністрування ПДВ: результати впровадження. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс". 2017. №2(34). С. 348-354.
3. Олександр Шемяткін. Електронний кабінет платника податків – що планувалось і як сталося... URL: <http://kmp.ua/uk/blog/electronic-cabinet-of-the-taxpayer-plans-vs-reality/>

Науковий керівник: *Косторной С.В., к.е.н., доцент кафедри ФБСС, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ДЛЯ НОТАНОК

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2021 рік**

1. КЮРЧЕВ Володимир Миколайович - д.т.н., професор, член-кореспондент НААН України, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (голова)
2. НАДИКТО Володимир Трохимович - д.т.н., професор, член-кореспондент НААН України, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (заступник голови)
3. ПРУС Юрій Олександрович - к.е.н., доцент, начальник науково-дослідної частини Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
4. ПОПРЯДУХІН Вадим Сергійович – к.т.н. доцент голова Ради молодих учених та студентів ТДАТУ (заступник голови)
5. КОЛОДІЙ Олександр Сергійович – к.т.н. ст. викладач, механіко-технологічний факультет
6. СІЛІ Іван Іванович – к.т.н. ст. викладач, енергетичний факультет
7. ДЕМЧЕНКО Іван Володимирович - к.е.н. доцент, факультет економіки та бізнесу
8. ХОЛОДНЯК Юлія Володимирівна – к.т.н. ст. викладач, факультет інженерії та комп'ютерних технологій
9. ЩЕРБИНА Валентина Вікторівна – к.б.н. доцент факультет, агротехнологій та екології
10. ГОНЧАРОВА Валентина Василівна – інженер відділу з питань інтелектуальної власності та інформації, науково-дослідна частина
11. ПЕРЕСІПКІН Олександр Анатолійович – студент факультету економіки та бізнесу